

LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Nr 155 april 2019

UTGIVEN SEDAN 1981

www.slmk.org

VÅR TIDS FARLIGASTE KONFLIKT?

*Bli vi säkrare av att Indien
och Pakistan har kärnvapen?*

**I DETTA
NUMMER**

STORA FRÅGETECKEN KRING KÄRNVAPEN-
UTREDNINGEN

VÄGEN TILL TPNW – EN HISTORIA AV
BRUTNA LÖFTEN

INTERNATIONELLT MÖTE “FRED OCH HÄLSA”
I SHIRAZ, IRAN

SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN

FÖRTRÄNGDA KÄNSLOR I KÄRNVAPENDEBATTEN

Under mitten av 1900-talet fördes en intensiv debatt kring om Sverige skulle utveckla egna massförstörelsevapen. Aktionsgruppen mot svensk atombomb (AMSA) tillsammans med S-kvinnor kämpade stenhårt för diplomati och nedrustning. Inga Thorsson har ofta beskrivits som ledare för motståndet mot kärnvapen. Den socialdemokratiska politikern Per Edvin Sköld kritiserade henne för att föra fram "ett mera affektivt än ett genomtänkt argument".

Nu är vi där igen. Inte i en diskussion om svenska kärnvapen, men väl i en

Mötet om det humanitära initiativet för kärnvapenedrustning i Wien 2014 inleddes med en panel av kärnvapenöverlevare. Deras förskräckande vittnesmål om lidandet efter kärnvapentester satte tonen inför ett knäpptyst auditorium. Det gick som en susning genom rummet när USA i sitt anförande strax därefter inte ens berörde överlevarnas lidande, utan radade upp sina vanliga positioner om kärnvapen. Kritiken som följde var hård. Detta var inte ett vanligt FN-möte, det var inte längre möjligt att prata om kärnvapen på det tekniska, abstrakta sättet. Diskursförflyttningen

"FN:S KÄRNVAPENFÖRBUD HAR PÅ NYTT SKAPAT DEBATT OM SVERIGES POSITION I KÄRNVAPENFRÅGAN"

debatt om att bygga säkerhetspolitik på massförstörelsevapen. FN:s kärnvapenförbud har på nytt skapat debatt om Sveriges position i kärnvapenfrågan. I debatten säger representanter från försvarsmyndigheten FOI till media att kärnvapen "är grundbulten i den internationella ordningen" och "om man förbjuder det så rasar hela världsordningen samman". Debatten är ideologisk.

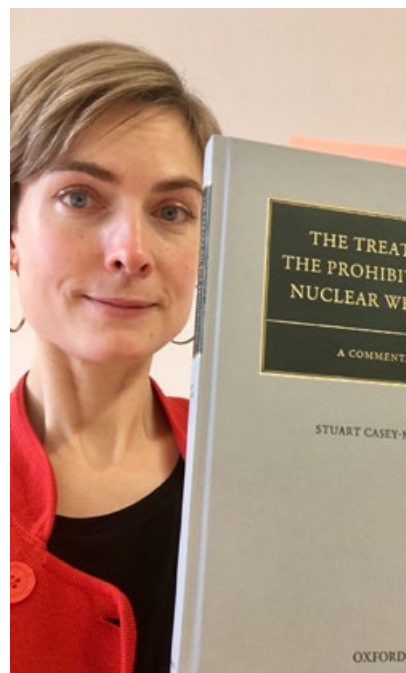
Efter Lars-Erik Lundins rapport om Sverige och kärnvapenförbudet behöver vi återigen mobilisera krafter för nedrustning, diplomati och en modern säkerhetspolitik. Att utgå från det humanitära och det medicinska perspektivet blir A och O.

FN:s årliga möte om nedrustning av landminor inleds alltid med en tyst minut för dem som fallit offer för minor. Alla som har deltagit vid FN-möten vet att inramningen spelar roll.

har kanske aldrig varit så tydlig som i det ögonblicket. USA fick senare be om ordet igen och intyga sitt engagemang för en kärnvapenfri värld.

Per Edvin Sköld hade fel om Thorsson och det svenska kärnvapenmotståndet. Argumenten mot kärnvapen är både känslomässiga, moraliska och sakliga på samma gång. Det är ofta som så att de mest genomtänkta positionerna utvecklas hos människor och rörelser som ifrågasätts och hånas för att de tror på något bättre och vågar föreslå hur vi ska ta oss dit.

Svenska Läkare mot Kärnvapen är en oundgänglig röst i nedrustningsdebatten. Vetskapen om de humanitära och medicinska effekterna av kärnvapen är det som kommer att få människor att driva sina länder mot nedrustning. Jag är stolt och glad över att som ny policyrådgivare få vara med i det arbetet tillsammans med er. ❖

Sofia Tuvestad

Policyrådgivare för Svenska Läkare mot Kärnvapen
sofia.tuvestad@slmk.org

Sofia började jobba på Läkare mot Kärnvapen i februari 2019 och ska leda föreningens politiska arbete. Hon har tidigare arbetat med internationell nedrustning, jämställdhet och främjande av demokrati och mänskliga rättigheter i svensk utvecklingspolitik.

FÖRTYDLIGANDE

I förra numret av Läkare mot Kärnvapen (154) uppstod ett sidbrytningsfel och en sida föll bort i verksamhetsberättelsen. Det gör att vi även i detta nummer har med verksamhetsberättelsen, nu i en korrekt version.

INNEHÅLL

4 BLIR VI SÄKRARE AV ATT INDIEN OCH PAKISTAN HAR KÄRNVAPEN?

6 STORA FRÅGETECKEN KRING KÄRNVAPENUTREDNINGEN

8 VÄGEN TILL TPNW - EN HISTORIA AV BRUTNA LÖFTEN

10 INTERNATIONELLT MÖTE "FRED OCH HÄLSA" I SHIRAZ, IRAN

12 VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2017-09-01 - 2018-08-31

26 DETTA HAR HÄNT / PÅ GÅNG

28 INTERNATIONELL UTBLICK

29 KRÖNIKA

Läkare mot Kärnvapen nr 155 april 2018
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 4000 ex

Läkare mot Kärnvapen är en kvartalstidskrift som ges ut av föreningen **Svenska Läkare mot Kärnvapen (SLMK)**

SLMK är en av tio organisationer som ingår i ICAN:s internationella styrgrupp.

Ansvarig utgivare: Jan Larsson
Linnég. 2 H, 753 32 UPPSALA
Tel 0725-66 87 25
E-post: jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr: Jan Larsson, Ulf König, Gabriel Holmbom, Clara Levin

Tryckeri: Exakta Creative
i Hässleholm 0451-38 49 50

Layout: Gabriel Holmbom,
egdesign.gabriel@gmail.com

Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Stockholm, adr se sid 18.

Tryckt på miljögodkänt papper.

Bankgiro 901-0901.

Swish 1239010901.

UTGIVNINGSPLAN

Nr	Manusstopp	Distribution
156	15 april	juni

Manus till nästa nr skickas till:
Jan Larsson, jan.larsson@slmk.org

**SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN**

Ökar vår säkerhet av att INDIEN OCH PAKISTAN har kärnvapen?

Av Sofia Tuvestad

Krisen mellan Indien och Pakistan i Kashmirområdet har blivit en smärtsam påminnelse om skörheten i idén om kärnvapenavskräckning. Den än en gång uppblussande konflikten har redan kostat liv och fått människor över hela världen att hålla andan.

De amerikanska före detta ministrarna och militärerna George Shultz, William J. Perry och Henry Kissinger har flera gånger riktat skarp kritik mot föreställningen om kärnvapenavskräckning. I en föränderlig värld med skiftande maktbalanser identifierar de en dramatisk ökad risk för att avskräckningen misslyckas. Men vad är egentligen kärnvapenavskräckning?

Cheryl Rofer heter en kemist som under 35 år arbetade vid Los Alamos nationella laboratorium. I artikeln "On The Lack Of Analytical Utility Of The Concept Of Deterrence" (februari 2019) kritiserar hon hur begreppet avskräckning används. Kärnvapenarsenaler beskrivs ofta som konkreta instrument för avskräckning, men det är en rejäl tankekurpa skriver Rofer. Avskräckning ska istället förstås som en relation och inte som ett ting som existerar i sig självt och kan sättas in i olika situationer. När avskräckning luddigt diskuteras som ett oberoende fenomen kan också spiraler av vapenutveckling motiveras. När Vladimir Putin hävdar att Ryssland utvecklar nya massförstörelsevapen väcks röster om att USA ska spela tillbaka med samma mynt. Med den logiken, skriver Rofer, kan Putin dra in USA i meningslösa miljardsatsningar för att matcha ryska vapen som inte ens finns än.

Problemet är att beslut om krig och kärnvapenanvändning är mycket mer komplexa än frågan om att matcha vapen för vapen. Laboratorierna i Los Alamos och på andra ställen har länge rättfärdigat sin verksamhet med att vapnen de bygger aldrig ska användas, skriver Rofer. Själv har hon kommit fram till att argumentet "det här vapnen är enbart byggt för avskräckning" är nonsens. Tankekurpan består i den uppenbara paradoxen att ett vapen inte kan vara trovärdigt som ett medel för avskräckning om dess innehavare lovar att det aldrig ska användas.

Att kärnvapen inte magiskt avhåller stater från krig har bevisats flera gånger. Kärnvapen har inte förhindrat krig för kärnvapenstaterna i vare sig Korea, Vietnam, Afghanistan, Falklandsöarna eller Irak. I själva verket skapar kärnvapen misstro, ofta där tillit redan är en bristvara. Det finns också fall där frågan om kärnvapen har ökat spänningarna, till exempel mellan Iran och USA. På senare tid har konflikten om Kashmir återigen kastat ljus på avskräckningens bräcklighet.

Det går inte att tänka på kärnvapen som schackpjäser. Massförstörelsevapen är inte magiska ting som fungerar

så länge vi bygger och flyttar dem på ett visst sätt. Idén om avskräckning handlar om en relation som ständigt utmanas och omförhandlas, och en dag kommer den att misslyckas – om vi inte når före och rustar ned. Det faktum att kärnvapen inte användes under det kalla kriget, skriver Rofer, berodde med stor sannolikhet på en kombination av faktorer. Handelsrelationer, avtal och andra överens-

kommelser, interna maktrelationer inom ett land är några exempel på faktorer som påverkar staters beslut om krig och fred.

Förespråkare för kärnvapenavskräckning tenderar att peka på historien som ett bevis för hur framtiden kommer att gestalta sig. Är det ett tillräckligt bra underlag för att behålla ett system som sätter hela vår planets

överlevnad på spel? Naturligtvis inte. Och argumentet blir bara svårare och svårare att hävda.

Situationen i Kashmir är nämligen bara ett av flera orosmoln. Tidigare i år släppte Bulletin of Atomic Scientists årets "Doomsday Clock", en analys av hur nära världen står en global kärnvapenkatastrof. De landar i slutsatsen att risken för en katastrof idag är lika stor som under kalla kriget i början av 1950-talet. De flesta experter är överens om att kärnvapen är farligare

KASHMIRKONFLIKTEN

Kampen om Kashmir ledde till krig mellan Indien och Pakistan och till att området 1949 delades mellan länderna. Indien fick de mest tätbefolkade och ekonomiskt utvecklade delarna av Kashmir, framförallt den viktiga Kashmirdalen. I detta indiska Kashmir bor idag omkring 11 miljoner människor. I de Pakistan-kontrollerade delarna av Kashmir bor knappt fem miljoner.

än på länge. Det handlar dels om den geopolitiska osäkerheten i världen med ökade spänningar i ett multipolärt system. Att Ryssland och USA lämnat INF-avtalet om medeldistansrobotar ökar risken för upprustning. Till detta kommer den mänskliga faktorn, risken för missförstånd liksom dator- och systemfel.

De ökade riskerna ska givetvis ses mot bakgrund av de fruktansvärda humanitära konsekvenser som kommer att följa den dag det går fel. Det handlar inte bara om de omedelbara och långsiktiga medicinska konsekvenserna, vilka i sig skulle bli så grymma att det knappast går att föreställa sig. Det handlar också om vår miljö och vårt klimat, vilket för oss tillbaka till Indien och Pakistan.

År 2007 publicerade Alan Robock vid Rutgers University i USA studier av klimateffekter av ett så kallat "begränsat" kärnvapenkrig mellan Indien och

Pakistan, där länderna använder cirka hälften av sina kärnvapen. Vapnen antogs ha samma styrka som bomberna över Hiroshima och Nagasaki, vilket var en underskattning. Studiens slutsats var att eldstormar och sotmoln i stratosfären skulle leda till att mindre mängder ljus och värme når fram till jorden, med omfattande konsekvenser för klimatet.

Resultaten följdes upp i publikationen "Nuclear Famine: Two billion people at risk" (2013) i vilken Ira Helfand menar att ett krig med användning av färre än en procent av världens kärnvapen skulle ge en så omfattande klimatpåverkan att upp till två miljarder människor skulle riskera att svälta ihjäl till följd av minskad jordbruksproduktion. Odlingssäsongen beräknas i studien bli 20–60 dagar kortare över stora delar av den nordliga tempererade zonen. I nyare forskning vid meteorologiska institutionen på Stockholms universitet av Jenny Lindvall med flera, "Climate

effects of a hypothetical regional nuclear war: Sensitivity to emission, duration and particle composition" (2016), bekräftas resultaten av tidigare forskning.

Kärnvapenavskräckning är ett spel med vår överlevnad. Avskräckning är inget ting, och definitivt inte ett magiskt ting. Spelet om massförstörelsevapen utgörs av komplexa mänskliga relationer som inte går att hålla i schack genom spiraler där varje vapenutveckling på ena sidan möts med samma mynt på den andra. Vi känner oss inte säkrare på grund av att Indien och Pakistan har kärnvapen, för vi förstår att krig och fred är outgrundligt komplicerade system som i grunden styrs av mänskligt beteende. Därför kan vi inte ha massförstörelsevapen i världen. Därför måste vi eliminera kärnvapnen innan de eliminerar oss. ❖

Stora frågetecken kring

KÄRNVAPEN- UTREDNINGEN

Av Clara Levin

Den 18 januari 2019 presenterade Lars-Erik Lundin sin utredning om ett svenskt tillträde till FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen (TPNW). Utredningen var en besvikelse för oss som arbetar för nedrustning. Internationellt sprids en bild av att utredningen är Sveriges officiella position, vilket är lika inkorrekt som olyckligt. Mycket står på spel när utredningen nu går ut på remiss och Läkare mot Kärnvapen är en av 19 remissinstanser. Vi ska lämna in vårt yttrande till Utrikesdepartementet senast den 26 april och efter det kan vi vänta oss något slags beslut från regeringen.

Läkare mot Kärnvapen och andra organisationer har riktat kritik mot utredningen. Vi ser en del förtjänster, så som att Lundin vill anlägga ett brett säkerhetspolitiskt perspektiv i sin analys, men tyvärr är bristerna fler. Vi anser att rapporten har så allvarliga svagheter att den inte kan utgöra grund för ett politiskt beslut om Sverige och TPNW.

I nästa nummer av tidningen kommer vi att skriva mer om Läkare mot Kärnvapens yttrande om utredningen. Men vi vill redan nu beskriva några övergripande problem.

VART TOG NEDRUSTNINGSPOLITIKEN VÄGEN?

Utredningens direktiv var att analysera innebörden av TPNW samt potentiella konsekvenser av ett svenskt tillträde avseende bland annat svensk nedrustnings- och ickespridningspolitik, konventionens relation till andra relevanta konventioner och avtal,

Sveriges samlade bi- och multilaterala säkerhets- och försvarspolitiska samarbeten samt Sveriges förpliktelser enligt andra relevanta konventioner och avtal (inklusive EU-fördragen).

Trots att nedrustningspolitiken skulle vara en tydlig utgångspunkt saknas en analys av de åtaganden kring nedrustning som kärnvapenfria stater och kärnvapenstater har gjort långt innan TPNW. Utredningen diskuterar knappt hur existerande förpliktelser relaterar till TPNW, och därmed osynliggörs historiken bakom och bevekelsegrunderna för avtalet. Det är förvånande. Inom icke-spridningsfördraget (NPT) har såväl kärnvapenfria stater som kärnvapenstater de senaste decennierna gjort en lång rad åtaganden kring nedrustning och icke-spridning. Det handlar bland annat om att eliminera kärnvapen från säkerhetsstrategier och arsenaler på basis av de förödande konsekvenser som skulle följa av ett kärnvapenkrig. Varför beskrivs inte denna utveckling? Varför görs inte en analys av hur TPNW:s framväxt och utformning kan förstås utifrån dessa viktiga skeenden? Vi menar att en utredning om ett kärnvapenavtal som tydligt syftar till nedrustning måste sätta in avtalet i en gedigen omvärldsanalys och bakgrund. I och med att utredningen saknar en sådan analys blir det svårare för beslutsfattare att utvärdera TPNW:s roll och relevans.

De katastrofala humanitära konsekvenserna av kärnvapen utgör i kombination med de ökade riskerna för kärnvapenanvändning ett allvarligt säkerhetspolitiskt hot. Insikten

”

Trots att nedrustningspolitiken skulle vara en tydlig utgångspunkt saknas en analys av de åtaganden kring nedrustning som kärnvapenfria stater och kärnvapenstater har idag.

om detta har legat till grund för TPNW, liksom för NPT, provstoppsavtalet CTBT och andra initiativ. Men de humanitära konsekvenserna av kärnvapen behandlas knappt i utredningen. Lundin analyserar inte heller TPNW eller ett svenskt tillträde utifrån humanitär rätt, trots att direktiven efterlyser analys utifrån andra relevanta konventioner.

OKLARA SLUTSATSER OM NATO

Lundin drar också den bestämda slutsatsen att Sveriges säkerhetspolitiska samarbete med Nato skulle påverkas negativt om vi går med i TPNW. Grunderna för hans slutsats är oklara.

I den skuggutredning om Sverige och TPNW som Läkare mot Kärnvapen och IKFF tagit fram, gör Bonnie Docherty på Harvard Law School en granskning av Sveriges samarbete med Nato. Granskningen visar att det inte finns några juridiska hinder för en svensk anslutning till kärnva-

◀ På ett seminarium på ABF i Stockholm den 6 februari deltog Beatrice Fihn, generalsekreterare för ICAN, i en panel med Lars-Erik Lundin, Olle Thorell (S) och Kerstin Lundgren (C).

Fihn menar, med anledning av Lundins utredning, att vi i dagens läge måste prata mycket mer om de ökade riskerna för kärnvapen användning och de humanitära konsekvenserna. Vi har inte bara en ny kapprustning, vi ser också en militär utveckling där artificiell intelligens och cyberattacker, tillsammans med fler kärnvapenstater än någonsin, riskerar att snabbt sätta avskräckningsstrategier helt ur spel. Forskare fortsätter att upprepa, risken för kärnvapen användning är högre än någonsin.

penkonventionen. Däremot måste Sverige aktivt försäkra sig om att de gemensamma övningar som Sverige deltar i inte stödjer eller uppmuntrar Natoländers kärnvapenaktiviteter. Sverige har full rätt att säga nej till kärnvapenrelaterade aktiviteter inom sina samarbeten.

I februari i år kom frågan om TPNW och Sveriges samarbete med Nato upp i Europaparlamentet. Natos biträdande överbefälhavare general sir James Rupert Everard fick en fråga från den svenska EU-parlamentarikern Bodil Valero (MP), som undrade om det verkligen stämde att Sveriges samarbete med Nato inte kan fortsätta om vi skriver under TPNW.

Everard underströk de goda relationer som Nato har både till Sverige och Finland. Därefter gav han ett mycket tydligt svar på Valeros fråga: "Jag tror att vår plan för att ytterligare utveckla vår förståelse för varandra och vår kommunikation är mycket bra. Inom min verksamhet finns det ingen

koppling mellan vad vi gör [kring samarbetet och planerna för framtida samarbete] och ratificeringen av någon konvention om kärnvapen. Så jag är förvånad över detta eftersom jag aldrig har hört det nämnas i allt det arbete vi har gjort under mina två år."

Vid ett seminarium förra året gjorde Hans Blix ett uttalande om Sverige, Nato och kärnvapen som sedan publicerades i vår skuggutredning:

"Det som kvarstår vad gäller Nato, Sverige och traktaten mot kärnvapen är att Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg och USA:s försvarsminister Jim Mattis båda har antytt att en svensk anslutning till traktaten skulle kunna medföra 'konsekvenser' för samarbetet med Nato. Men kanske handlar det inte om någon enskild förpliktelse i förbudstraktaten som Stoltenberg och Mattis ser som ett hinder för samverkan med Sverige. Kanske handlar det bara om att man generellt vill motverka anslutning till traktaten och utnyttja Sveriges

intresse av militär samverkan till att vagt skrämna oss för konsekvenserna om vi ansluter oss? Man säger inte att en svensk anslutning till traktaten skulle minska Natos vilja att samverka och bistå Sverige i ett kris- eller krigsläge. Nej, Sveriges eventuella behov av samverkan i ett sådant läge skulle säkert matchas av ett motsvarande behov hos Nato. Vi försöker inte vara fripassagerare utan har ett eget försvar att sätta in i en krissituation och vi har på ömse håll övat den samverkan vi då vill ha. Vi har ju numera till och med ett värdlandsavtal med Nato."

Sverige har i många år tagit avstånd från massförstörelsevapen och samtidigt utvecklat vårt samarbete med både Nato och USA. Svaret från Everard stärker bilden av att den linjen kan fortsätta. Frågan är på vilka grunder Lundins kärnvapenutredning så bestämt kommer fram till något annat. ❖

VÄGEN TILL TPNW

– en historia av brutna löften

Av Sofia Tuvestad

Inom filosofin används ibland uttrycket välviljans princip, en idé om att vi ska tolka våra meningssmotståndares argument så välvilligt som möjligt. På så vis kan våra egna ståndpunkter också slipas och bli bättre. Det är en klok utgångspunkt, att ibland påminna både oss själva och andra om.

I en statlig utredning borde principen att presentera olika sidors starkaste argument vara självklar. Men Lars-Erik Lundins utredning om FN:s kärnvapenförbud (TPNW) gör det inte. Utredningen argumenterar mot en svensk anslutning till avtalet utan att sätta sig in i bakgrunden till det humanitära initiativet och den nya konventionen. Utredningen ger knapphändig information om existerande förpliktelser kring nedrustning som både kärnvapenstater och kärnvapenfria stater har att följa, och hur dessa relaterar till TPNW.

För att kunna fatta ett välgrundat och långsiktigt beslut om TPNW behöver våra beslutsfattare förstå bevekelsegrunderna för konventionen. Som alltid när det gäller att spåra politiska skeenden går det inte att bestämma en given startpunkt, men de senaste decenniernas arbete inom icke-spridningsavtalet (NPT) har definitivt påverkat utvecklingen.

År 1995 beslutade staterna i NPT att förlänga avtalet på obestämd tid. Beslutet föregicks av tuffa förhandlingar. De fem kärnvapenstaterna och många länder från Europa ville prioritera frågan om förlängning, medan många länder från framförallt Afrika, Asien och Latinamerika ville diskutera hur avtalet efter-

levdes. De menade att NPT:s krav på nedrustning inte hade respekterats och såg en risk för att uppdelningen mellan de som ”får” ha kärnvapen och de som inte får skulle cementeras. Deras linje var att kärnvapenstaterna borde inleda en process för nedrustning innan NPT förlängdes. Resultatet blev en kompromiss.

Trots att frågan formellt löstes var frustrationen hos många kärnvapenfria stater stor när det fem år senare var dags för nästa översyn inom NPT. Den missnöjda stämningen till trots blev förhandlingarna lyckade. Medlemsstaterna landade i 13 steg för att uppfylla kraven i NPT:s artikel VI om nedrustning, och kärnvapenstaterna lovade för första gången ”otvetydigt” att helt avskaffa sina arsenaler. Mötet sågs som en framgång för nedrustning.

Inför översynskonferensen 2005 hade flera stora säkerhetspolitiska händelser ägt rum, däribland attentaten mot World Trade Center och Pentagon, den ökade misstänksamheten mot Iran och det faktum att Nordkorea hade dragit sig ur NPT. Ett slutdokument kunde till slut antas vid översynen 2005, men utan rekommendationer eller handlingsplaner.

Mot bakgrund av misslyckandet 2005 var stämningen inför 2010 års översynskonferens nervös. Skulle avtalet överleva ytterligare ett misslyckat möte? Som tur var gick det bättre denna gång. Till och med riktigt bra, tänkte man i alla fall då. Staterna enades om en handlingsplan med 64 steg

”

För att kunna fatta ett välgrundat och långsiktigt beslut om TPNW behöver våra beslutsfattare förstå bevekelsegrunderna för konventionen.

som även innehöll de 13 stegen från år 2000 som nu skrevs in på nytt. Kärnvapenstaterna åtog sig att snabbt ta steg för att minska sina kärnvapenarsenaler genom unilaterala, bilaterala, regionala och multilaterala ansträngningar. De lovade att öka transparensen, rusta ned taktiska kärnvapen och försvaga kärnvapnens roll i säkerhetsdoktrinerna.

I slutsatserna från mötet 2010 kom också en helt ny mening in som slog fast att alla stater inom NPT känner en ”djup oro” över kärnvapens ”katastrofala humanitära konsekvenser”. I internationell diplomati kan några ord i rätt dokument som bekant räcka långt, som vi skulle få se.

För när staterna inom NPT fem år senare samlades för översynskonferens igen var det mot en delvis ny kuliss: det humanitära initiativet för kärnvapenedrustning. Under åren 2013–2014 hade tre stora konferenser ägt rum, i Oslo, Nayarit och Wien. Där hade stater, FN-organisationer och civilsamhället diskuterat kärnvapen utifrån

En av grunderna till förhandlingarna om FN:s kärnvapenkonvention var de katastrofala humanitära konsekvenserna av kärnvapen och stort fokus låg på de människor som överlevt atombomberna i Japan samt de som levt vid provsprängningsplatser världen över. Lars-Erik Lundin menar att vi som är förespråkare för konventionen argumenterar politiskt och normativt, medan motståndarna å sin sida framför en mer detaljerad säkerhetspolitisk kritik. Dock missar Lundin att de humanitära konsekvenserna är en säkerhetspolitisk aspekt som även har varit en ledstjärna för såväl historiska framsteg som nutida initiativ för nedrustning.

vapnens humanitära konsekvenser och krigets lagar. Konferenserna hade givit plats för *hibakushas*, människor som överlevt bomberna över Japan, och för människor som överlevt kärnvapentester runt om i världen. Deras vittnesmål gav kärnvapenfrågan ett mänskligt ansikte. Effekten var stor. År 2014 lade Österrike fram en utfästelse om att fylla det legala tomrummet kring kärnvapen som ett sätt att implementera artikel VI i NPT. Därmed togs det första tydliga steget mot FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen.

Tillbaka till NPT-konferensen 2015, där 107 stater vid slutet av mötet hade skrivit under Österrikes utfästelse om att "fylla det legala tomrummet" – det vill säga att förbjuda kärnvapen. Kärnvapenstaterna var märkbart irriterade över utvecklingen och beskyllde det humanitära initiativet för att skapa splittring och ta uppmärksamhet från viktiga processer. Hur hade det då gått med de 64 stegen från 2010, som innehöll de 13 löften vilka kärnvapenstaterna avlagt redan vid NPT-konferensen år 2000? Nedrustningsorganisationen Reaching Critical Will undersökte hur löftena hade uppfyllts och domen var hård:

"Även om kärnvapenstaterna inom NPT har mötts flera gånger sedan översynen 2010, är det uppenbart från mötesrapporter, staternas anföranden och officiella rapporter som lämnats till NPT-konferensen att de enbart ägnat sig åt begränsade diskussioner om transparens och att ta fram en ordlista för kärnvapenrelaterade termer – något som inte ens stod med i handlingsplanen från 2010", skrev Reaching Critical Will inför översynsmötet 2015. Kärnvapenstaterna hade också fortsatt med investeringar för att på olika sätt uppgradera sina arsenaler.

Kärnvapenstaterna beskyllde det humanitära initiativet för att skapa splittring. Men var det verkligen de kärnvapenfria staternas fel? En historisk tillbakablick visar att kärnvapenstaterna gång på gång misslyckats med att leva upp till sina löften om nedrustning och hårt slagit tillbaka mot försök att genomföra NPT:s artikel VI. Förklaringen är och har alltid varit samma: de vill inte rusta ned.

Parallellt med utvecklingen inom NPT fortsatte försöken att återuppliva nedrustningskonferensen i Genève, utan framgång. I nedrustningskonferensen

får enbart 65 stater delta och de har sedan 1996 inte ens kunnat enas om ett arbetsprogram. Det kan vara värt att påminna om när TPNW beskylls för att splittra internationella nedrustningsförhandlingar och ta uppmärksamhet från viktiga processer.

Två år efter den misslyckade översynskonferensen för NPT 2015 samlades 124 stater för att förhandla fram FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen. Förloppen inom NPT och nedrustningskonferensen i Genève ger inte alla svar, men de förklarar en hel del. Det humanitära initiativet och TPNW är strategier för de kärnvapenfria staterna att sluta vänta på kärnvapenmakterna och själva ta initiativ för att förverkliga artikel VI i NPT – något som de faktiskt är skyldiga att göra.

När de humanitära konsekvenserna av kärnvapen hamnar i fokus tar världen också steg mot nedrustning och vapenkontroll. Så har det sett ut genom historien, till exempel när provstoppssavtalet CTBT förhandlades fram. Svenska beslutsfattare behöver ha med sig det historiska perspektivet när de ska fatta beslut om kärnvapen och vår gemensamma framtid. ❖

Internationellt möte "Fred och hälsa" **SHIRAZ, IRAN** 13–16 november 2018

Av Gunnar Westberg

Varför hålla ett möte på ämnet Fred och hälsa i Iran, det land som upplevt det längsta kriget under 1900-talet, ett krig där man förlorade mer än en halv miljon människor; Iran, ett land som utsätts för svåra sanktioner, vilka också påverkar hälsovården, ett land som åter fruktar att angripas av flera fiender; Iran som självt krigar i Syrien och Yemen; Iran, som är svårt plågat av korruption och ekonomiskt och politiskt vanstyre.

I denna nästan hopplösa situation arrangerar man alltså en internationell konferens om krig, fred och hälsa. Vid

konferensen visar man de humanitära konsekvenserna av striderna. Kanske kan man se det som en protest, en humanitetens protest mot de meningslösa krigen.

Att rapportera om krigets förfärliga konsekvenser är kanske det enda du kan göra. Du kan inte ingripa mot striderna, möjligheterna att protestera mot politiken är begränsade, men du kan försöka göra dem som är ansvariga för krigen medvetna om det lidande som krigen orsakar. Konferensen arrangerades av Shiraz medicinska universitet. Framträdandena dokumenterades hela tiden på video, och rapporter i publik TV förekom.

Man visade filmer av barnens lidande i Jemen och Syrien. Man berättade om de stora svårigheterna att erbjuda även den mest elementära hjälp. Däremot talade man inte om att tiotusentals barn från Iran hade sänts till fronten under kriget mot Irak och bl. a. använts som levande minröjare. Yttrandefriheten är i vissa fall omfattande i Iran, men det är mycket som inte får sägas. De flesta som deltog i denna internationella konferens var läkare och annan sjukvårdspersonal.

Ungefär femton var från andra länder, medan omkring 150 kom från Iran.

IPPNW representeras i Iran av "Irans läkare för Socialt Ansvar". Föreningen samarbetar nära med Irans fredsmuseum i Teheran. Man undervisar om konsekvenserna av atomkriget. Detta ligger helt i linje med regeringens politik och motarbetas inte. Däremot påstås det vara svårt att argumentera mot kärnkraft.

Dr Leila Moein, IPPNW-representant i Iran, hade inbjudit till en paneldiskussion med läkare från IPPNW. Själv talade hon om kvinnors roll i arbetet för fred och hälsa. Vi fick bl. a. lära oss att där finns ett betydande antal frivilligorganisationer i Iran, varav några arbetar inom hälsovården, andra gör en insats för de afganska flyktingarna, som utgör en million eller flera.

Dr Arun Mitra redogjorde för det imponerande arbetet som den indiska föreningen inom IPPNW utför. Dr Shakeel-ur Rahman, också från Indien, berättade att där pågår en omfattande och allvarlig förgiftning av medborgare nära ett uranbrott, en stor och sedan länge pågående miljökatastrof som den indiska regeringen ogärna vill höra talas om.

Aino Weyers och Katja Goebbels, tyska läkare, talade om ICAN som är föga känt i Iran. De hade även en workshop kring ICAN med en stor grupp studenter. Gunnar Westberg menade att vi har två hot mot mänsklighetens överlevnad, kärnvapenkriget och klimatkollaps. Mot kärnvapnen har vi skapat en övergripande världsorganisation, ICAN. Vi behöver en liknande organisation för att förhindra klimatkatastroferna, en samlingsorganisation Save the Planet!

På kongressens sista dag hölls ett samtal mellan religiösa ledare. Bland dessa fanns också en representant för "högste ledaren" Ayatolla Khamenei. Man betonade att alla människor är lika mycket värda, män och kvinnor, muslimer och kristna. Man framhöll att systemet med religiös överhöghet inom politiken inte överensstämde med Shia-traditioner, något jag hört många gånger i Iran. Det är dock inte möjligt för en tillfällig besökare att bedöma hur stort detta motstånd är, mot religionens makt över politiken. Tolken hade också svårigheter med prästernas citat på arabiska.

Detta var mitt fjärde besök i Iran under en period av 12 år.

Det var påtagligt att kvinnorna blivit mer öppna i sina samtal och mindre noga med den "fromma" huvudduken. Flera unga kvinnliga studenter förklarade att de skulle skjuta upp sina giftermål tills de var ordentligt förankrade i sin yrkeskarriär – eller kanske inte gifta sig alls. De berättade att den högste ledaren var bekymrad över de sjunkande födelsetalen.

Det förefaller som om alla som besökt Iran säger att man gläder sig över den generositet och vänlighet man möter överallt. Själva vill iranierna få så många besökare som möjligt och överhuvud taget ha så mycket kontakt med världen som möjligt.

▲ På kongressen deltog dr Katja Goebbels (turkos sjal), bredvid henne Aino Weyers (rosa sjal), båda från tyska IPPNW och Gunnar Westberg, här tillsammans med två av de studenter som var avdelade som tolkar och guider.

Det officiella programmet finns på [http://healthpeace.sums.ac.ir/editor_file/The%20congress%20plans\(1\).pdf](http://healthpeace.sums.ac.ir/editor_file/The%20congress%20plans(1).pdf)

**SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN**

**VERKSAMHETSBERÄTTELSE
VERKSAMHETSÅRET
2017-09-01 – 2018-08-31**

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

VERKSAMHETSÅRET

2017-09-01 – 2018-08-31

Sammanställd av Josefin Lind

OM FÖRENINGEN

Svenska Läkare mot Kärnvapen är en ideell förening med målet att kärnvapenkrig ska förhindras genom att kärnvapnen avskaffas. Föreningens syfte är att sprida saklig, vetenskapligt välgrundad information om de medicinska effekterna av kärnvapen. Vi söker också främja forskning om kärnvapens effekter och verkar för att debatten som förs är saklig och vetenskapligt korrekt. Svenska Läkare mot Kärnvapen ingår i den internationella federationen International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) som tilldelades Nobels fredspris 1985. Svenska Läkare mot Kärnvapen är associerad medlem i Svenska Läkaresällskapet. Svenska Läkare mot Kärnvapen sitter även i den internationella styrgruppen i International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN) som tilldelades Nobels fredspris 2017.

MEDLEMSKAP

Svenska Läkare mot Kärnvapen organiserar läkare och medicine studerande samt lärare vid medicinsk fakultet. Vid verksamhetsårets utgång hade vår förening 2268 betalande medlemmar, vilket var en liten minskning jämfört med föregående år även om vi har fått 65 nya medlemmar under verksamhetsåret. Medlemsavgiften är för läkare 290 kr per år och för studenter 100 kr per år. Avgiften har varit oförändrad sedan ett tiotal år. Av medlemmarna är 48 % kvinnor och 52 % män, vilket speglar Läkarförbundets medlemsbas.

ASSOCIERAT MEDLEMSKAP

Efter att tre yrkesföreningar mot kärnvapen (Forskare och Ingenjörer mot Kärnvapen (FIMK), Sjuksköterskor, Sjukgymnaster och Analytiker mot Kärnvapen (SSAMK) samt Svenska Tandläkare mot Kärnvapen (STMK)), valt att lägga ner sina respektive föreningar har deras medlemmar erbjudits att bli associerade medlemmar i Svenska Läkare mot Kärnvapen. De kan då fortsätta sitt engagemang mot kärnvapen inom Svenska Läkare mot Kärnvapens ram. Medlemsavgiften för våra associerade medlemmar är 200 kr per år för ordinarie medlemmar och 100 kr för studentmedlemmar. Den största gruppen av associerade medlemmar utgörs av f.d. Forskare och Ingenjörer mot Kärnvapen med drygt 150 betalande. De f.d. Tandläkare mot Kärnvapens medlemmarna är drygt 100 och de f.d. Sjuksköterskor, Sjukgymnaster och Analytiker mot

Kärnvapens medlemmarna är knappt 10. Svenska Läkare mot Kärnvapen välkomnar fler associerade medlemmar med dessa professioner.

STYRELSEN, VERKSTÄLLANDE UTSKOTTET OCH ÅRSMÖTET

En presentation av styrelsens ledamöter finns på föreningens webbplats, www.slmk.org. Styrelsen har haft 6 sammanträden under verksamhetsåret. Det första hölls i mitten av september 2017 i Stockholm. Det andra styrelsemötet hölls i november 2017 i Stockholm. I januari 2018 hölls ett kort styrelsemöte före årsmötet, ett konstituerande styrelsemöte direkt efter årsmötet och därefter ett vanligt styrelsemöte. Dessa möten hölls i Kungälv. I samband med årsmötet hade vi besök av professor Stellan Vinthagen som talade om icke-våld och civil olydnad som strategi för påverkan.

Vid årsmötet omvaldes Andreas Tolf som ordförande. Åsa Lindström och Martin Tondel omvaldes som vice ordföranden. Styrelsen består av 10 ordinarie medlemmar och 5 suppleanter. Som föreningens auktoriserade revisor omvaldes Christina Gotting och Eva Stein omvaldes som föreningens auktoriserade revisorssuppleant. Som föreningsrevisor omvaldes Bengt Lindell och som dennes suppleant Kristina Olofsson. Föreningsrevisorn fyller även funktionen som mottagare av meddelanden från "visselblåsare". Till valberedning omvaldes Carin Odhner, Johannes Norberg och Erik Wareborn. I april hölls ett styrelsemöte i Stockholm.

Verkställande utskottet (VU) håller månatliga sammanträden via Skype. VU utgörs av sju styrelsemedlemmar: ordföranden, de två vice ordförandena, sekreteraren, studentrepresentanten, Leonore Wide och Gunnar Westberg. Kassaförvaltare Klas Lundius, generalsekreterare Josefin Lind och projektledare Clara Levin är ständigt adjungerade medlemmar i VU.

KONTOR OCH PERSONAL

Föreningen har sitt huvudkontor på Norrtullsgatan 45, Stockholm. Under verksamhetsåret har vi utökat med ytterligare ett rum på samma adress. Josefin Lind är föreningens generalsekreterare och ansvarar bland annat för kontorets verksamhet och personalfrågor. Hon representerar föreningen i många olika sammanhang. Clara Levin arbetar med föreningens olika projekt, webbplatser och aktiviteter på sociala medier. Ceres Olsson sköter den löpande ekonomin, medlemsregistret och övriga administrativa uppgifter. Hon deltar även i olika projekt som Svenska Läkare mot Kärnvapen driver. Jane Földes har under halva verksamhetsåret vikarierat för Ceres under hennes föräldraledighet, Ceres kom åter i januari 2018. Klas Lundius som sedan

många år varit föreningens kassaförvaltare ansvarar för kapitalförvaltningen. Christina Vigre Lundius är styrelsens kontaktperson för arbetsmiljöfrågor och genomför regelbundna inspektioner och samtal om såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljön med personalen.

EKONOMI OCH FÖRVALTNING

Svenska Läkare mot Kärnvapen har en stabil ekonomisk situation. Internt genererade medel i form av medlemsavgifter, gåvor från medlemmar och givare samt spararnas bidrag via Swedbank Humanfond utgjorde under verksamhetsåret drygt 70 procent av föreningens inkomster. Framförallt medlemmarna och de associerade medlemmarna skänker regelbundet extra bidrag till verksamheten. Vi har dessutom en krets med trogna givare och stödpersoner. Totalt är det ca 2 200 personer som skänker bidrag. Givarnas generösa svar på våra brevupprop gör att vi i regel kan mobilisera ekonomiska resurser för angelägna projekt vilket är mycket värdefullt. Det ideella sparandet i Swedbank Humanfond gav oss i februari 2018 totalt 465 138 kr. Totalt under 24 år, fr.o.m. 1994 t.o.m. 2018, har föreningen erhållit 10 821 806 kr från det ideella sparandet i Humanfonden.

Bokslutet den 31 augusti 2018 visade på ett resultat på -234 822 kr. Föreningen har en god likviditet och vid bokslutet var ca 20 % placerat svenska och Globala aktiefonder, 23% i en blandfond, 36% i kreditobligationer. Resterade kapital var placerat på bankkonto. Årsredovisningen finns på webbplatsen. Svenska Läkare mot Kärnvapen har som policy att inte placera i fonder eller bolag som har anknytning till kärnvapenindustrin.

Från Folke Bernadotteakademin beviljades i januari 2018 ett verksamhetsstöd på 650 000 kr. Verksamhetsstödet var riktat till bland annat tidskriften Läkare mot Kärnvapen, lokalhyra för vårt Stockholmskontor inklusive del av lön för administrativt arbete, Almedalsveckan, närvaro vid Första utskottet i FN:s Generalförsamling i New York och en valguide inför riksdagsvalet.

Under verksamhetsåret har kansliet drivit ett projekt som gick under rubriken ”Förbud i fokus” och innefattade arbetet kring FN:s konvention om ett kärnvapenförbud. I det ingick deltagande på de två konferenserna om förbudsavtalet, att ta fram en ny skrift om förbudet, att nå ut till politiker och närvara på IPPNWs internationella kongress i York, England för att öka fokus på kärnvapenfrågan inom den internationella organisationen.

SVENSK INSAMLINGSKONTROLL OCH 90-KONTON

Svenska Läkare mot Kärnvapen har två 90-konton och den ekonomiska redovisningen kontrolleras därför enligt Svensk Insamlingskontroll föreskrifter. De stipulerar

att minst 75 % av insamlade medel skall användas till föreningens ändamål. Svenska Läkare mot Kärnvapen har alltid klarat den gränsen med god marginal.

KVALITETSKOD ENLIGT FRII:S RIKTLINJER

Föreningen är medlem i Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, FRII, och har utarbetat en kvalitetskod för etisk insamling enligt deras riktlinjer. Som koden föreskriver, upprättar Svenska Läkare mot Kärnvapen årligen en effektrapport. Kvalitetskoden och effektrapporten återfinns på Svenska Läkare mot Kärnvapens webbplats enligt FRII:s föreskrifter.

KLIMATKOMPENSATION FÖR FLYGRESOR

Vid årsmötet 2009 beslutades att Svenska Läkare mot Kärnvapen ska klimatkompensera för alla flygresor som görs i föreningens regi. Efter några års beräkningar av utsläpp av koldioxid-ekvivalenter från individuella flygresor bestämde styrelsen 2013 att föreningens klimatkompensation tills vidare sker genom årlig inbetalning av 5 000 kr till Vi-skogen.

DATASKYDDSFÖRORDNINGEN

25 maj 2018 trädde EU:s nya dataskyddsförordning i kraft, General Data Protection Regulation. Förordningen innebär ökad skydd för individen och tydligare ägandeskap hos individen för de egna personuppgifterna. Förordningen gäller alla företag och organisationer i hela EU samt även de utanför EU som behandlar EU-medborgares personuppgifter. Vid brott mot förordningen kan så mycket som 4% av den globala omsättningen utkrävas i sanktioner. Detta har inneburit att styrelsen för Svenska Läkare mot Kärnvapen har behövt ta fram personuppgiftspolicies, skapa struktur och krisberedskap för hantering av personuppgifter. Det har varit ett omfattande arbete som också är ”work in progress” och fortlöper alltså för vidareutveckling och förfining av riktlinjer och rutiner.

FRIVILLIGARBETE OCH ERSÄTTNINGAR

Föreningsarbetet vilar till stor del på ideellt arbete som utförs utan ersättning. Många medlemmar bidrar med både stora och små arbetsinsatser. Från det gångna verksamhetsåret inrapporterade 46 personer totalt 678 arbetsdagar ideellt utfört arbete. Beträffande ersättning till medlemmarna har SLMK en sparsam policy som formaliserades med ett styrelsebeslut 2013. Vid styrelsemöten erhåller styrelsemedlemmarna kostnadstäckning för resa och övernattning. Inför konferenser och andra möten tas beslut från gång till gång. Full kostnadstäckning ges i regel bara till studenter och anställda samt ibland till personer som har specifika uppdrag för föreningens räkning. I övriga fall ersätts endast konferensavgiften eller ges resebidrag motsvarande billigaste resa.

MEDLEMSBREV

Förutom tidskriften *Läkare mot Kärnvapen* får föreningens medlemmar vanligtvis tre medlemsbrev per år med aktuell information om arbetet med kärnvapenedrustning och föreningens verksamhet. Det inkluderar två insamlingsbrev, ett i april och ett i samband med Hiroshimadagen i augusti, med förfrågan om ekonomiskt stöd till specifika projekt. Den som missat att betala sin medlemsavgift erhåller dessutom flera påminnelsebrev med ytterligare information.

FORTBILDNING OCH UTVECKLING

En ständig fortbildning inom kärnvapenfrågan sker för medlemmarnas del genom tidningen *Läkare mot Kärnvapen* och medlemsutskicken. Rikligt med aktuell information finns tillgängligt för alla på föreningens webbplats och i sociala medier. Kansliet skickar några gånger om året ut nyhetsbrev till medlemmar. På våra styrelsemöten ingår ofta utbildningsinslag.

Personalen fortbildas dessutom genom kurser och utbildningar från bland annat IDEA, vår arbetsgivarorganisation om frågor som rör anställning och arbetsrätt, FRII om frågor kring insamling, dataskyddsfrågor och dialog med medlemmar, PwC om revision och ekonomisk kontroll men också Globalportalen om sociala medier.

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPENS VETENSKAPLIGA RÅD

Svenska Läkare mot Kärnvapens vetenskapliga råd består av 11 ledamöter inom olika vetenskapsområden. Rådets uppgift är att följa utvecklingen inom kärnvapenområdet och bidra med kunskap i egenskap av specialister inom respektive område. Det vetenskapliga rådet samarbetar med Pugwash och söker ordna gemensamma aktiviteter med dem. Under det gångna verksamhetsåret har rådet haft två möten, ett i Uppsala och ett i Stockholm. Rådet har gemensamt författat ett debattinlägg inför minnesdagen av bombningarna av Hiroshima och Nagasaki som publicerades i Uppsala Nya Tidning den 6 augusti.

TIDSKRIFTEN LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Tidskriften är vår medlemsskrift och utkommer med fyra nummer per år med en upplaga på ca 3 500 exemplar. Det är den enda tidskrift i Sverige som enbart bevakar kärnvapenedrustning. Redaktionen består av Jan Larsson (ansvarig utgivare) och Ulf König, vilka sedan ett tjugotal år varit huvudredaktörer för tidningen, Josefin Lind, Clara Levin samt Gabriel Holmbom som ansvarar för layout. Under vinjetten "Internationell utblick" medverkar Inge Axelsson med aktuella notiser och referat från många internationella tidskrifter och databaser. Tidningen är även medlemsblad för vår danska systerförening Danske Læger mod Kernevåben. På utskickslistan står många

bibliotek och institutioner samt personer verksamma inom politik och förvaltning, fredsföreningar och våra stödpersoner. Tidningen kan läsas på föreningens webbplats.

Under verksamhetsåret utgavs följande nummer med respektive huvudtema:

Nr 149 oktober 2017. Grattis världen! Kärnvapenförbudet är ett faktum och vi reder ut vad det innebär.

Nr 150 december 2017. Nobels fredspris till ICAN.

Nr 151 mars 2018. Läkaruppropet för FN:s kärnvapenkonvention. Verksamhetsberättelsen för 2016–2017.

Nr 152 juni 2018. Valspecial. Juridiska aspekter av FN:s kärnvapenkonvention av Hans Corell.

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPENS WEBBPLATS - WWW.SLMK.ORG

Föreningens webbplats sköts till största del av projektledare Clara Levin. Uppdatering sker regelbundet. På bloggen bidrar medlemmar och personal med egna, personliga reflektioner. Under verksamhetsåret har det blivit ett 15-tal blogginlägg. Webbplatsen har under verksamhetsåret haft ungefär 135 000 unika besökare.

FÖRENINGEN I SOCIALA MEDIA

Svenska Läkare mot Kärnvapen på Facebook, facebook.com/SLMK.1981 uppdateras så gott som dagligen och har i augusti 2018 drygt 1 900 följare. Föreningens twitterkonto, twitter.com/IPPNWSweden, har ca 280 följare och instagramkontot, instagram.com/lakaremotkarnvapen, ca 240 följare. Svenska Läkare mot Kärnvapen är medlem i Globalportalen samt i nätverket Schyssta pensioner. En kort informationsfilm om föreningen och arbetet för kärnvapenedrustning "Vi är Läkare mot Kärnvapen" kan ses på webbplatsen och på Youtube med engelsk textning youtube.com/watch?v=3X8jXNrRFJY

LÄR OM KÄRNVAPEN WWW.LÄROMKÄRNVAPEN.SE

Lär om Kärnvapen är en webbaserad informationsdatabas om kärnvapen med många olika infallsvinklar. Texterna finns på svenska, norska, engelska och med sammanfattningar på ryska. De ger grundläggande information om kärnvapenfrågorna och är tänkta som en resurs för alla som är intresserade av att lära sig mer om dessa frågor. Sidan uppdateras regelbundet. Till Lär om Kärnvapen hör också ett material med hjälpmedel för lärare på där det finns idéer och inspiration för skolundervisning, närmast tänkta för årskurs 7 - 9, gymnasiet och folkhögskolor. Materialet baserar sig på ett mer omfattande material från ICAN:s webbplats. Webbplatsen Lär om Kärnvapen har under verksamhetsåret haft ungefär 141 000 unika besökare.

AKTIVITETER INRIKES

ALMEDALSVECKAN 2018

Föreningen representerades detta år under Almedalsveckan av fem personer. Vi arrangerade ett seminarium i Läkartidningens tält med Läkarförbundets ordförande Heidi Stensmyren om varför man som vårdpersonal ska engagera sig i kärnvapenfrågan. Vi arrangerade också ett seminarium tillsammans med Uppsala universitet om FN:s konvention om förbud mot kärnvapen. Professor Peter Wallensteen och doktor Tytti Erästö föreläste och sedan debatterade fyra riksdagsledamöter (M, C, S och V) om konventionen och Sveriges roll. Detta seminarium kan ses i efterhand på webben: <http://media.medfarm.uu.se/play/video/7897/>.

Dessutom genomförde gruppen två gånger under veckan samma blodtrycksaktion som tidigare år. En av aktionerna genomfördes i Läkartidningens trädgård. Många stannade till och fick blodtryck mätta och information om kärnvapens konsekvenser och om FN:s konvention om förbud mot kärnvapen och Sveriges inställning kring att signera och ratificera konventionen.

HIROSHIMADAGEN 2018

Hiroshimadagen den 6 augusti samlades i Storkyrkan i Stockholm drygt hundra personer vid en manifestation för fred och nedrustning. Svenska Läkare mot Kärnvapen

var arrangör, tillsammans med domkyrkoförsamlingen i Stockholm, för 13:e året i rad. Talare var Margareta Wahlström, ordförande Svenska Röda Korset, Kristina Ljunggren, kaplan i Svenska Kyrkan samt Martin Tondel, vice ordförande, Svenska Läkare mot Kärnvapen. Musik av Bach på orgel och cello framfördes av Martin Blomquist och Joakim Laksov.

Under stunden i Storkyrkan mindes vi offren för bombningarna i Hiroshima och Nagasaki och vi upplevde en stark uppfordran att arbeta för att FN:s kärnvapenförbud ska träda i kraft och för att alla kärnvapen ska avskaffas. Anti-atombombsdiplomet till Sveriges läkarförbunds ordförande Heidi Stensmyren delades även ut. Beträffande övriga lokala manifestationer, v.v. se lokalgruppernas rapporter från Göteborg och Örebro och Skåne.

ANTI-ATOMBOMBSDIPLOMET

Svenska Läkare mot Kärnvapens utmärkelse för betydande insatser i arbetet för en kärnvapenfri värld utdelades för första gången 2009. Årets diplom 2018 gick till Heidi Stensmyren, ordförande Sveriges läkarförbund, för hennes engagemang med att verka för uppmärksamhet om kärnvapen och förbudet mot kärnvapen inom Sveriges läkarförbund. Utdelningen sker årligen på Hiroshimadagen den 6 augusti i Storkyrkan i Stockholm.

NUCLEAR ABOLITION DAY 2017

Den 26 september har utsetts av FN som International Day for the Total Elimination of Nuclear Weapons. ICAN kallar dagen Nuclear Abolition Day. Fokus för Nuclear Abolition Day 2017 var att öka kännedomen kring FN:s kärnvapenkonvention och att konventionen öppnade upp för signaturer den 20 september 2017. Den 26 september, Nuclear Abolition Day, hade 50 stater signerat konventionen.

GLOBAL HEALTH NIGHT 2018

Svenska Läkare mot Kärnvapen deltog (tillsammans med ett tiotal andra föreningar) med informationsbord och roll-up vid en mingelafton på Karolinska Institutet på torsdagskvällen den 19 april 2018. Det var finalen på en tvådagars internationell konferens om Global Hälsa, som samlade 500 forskare och studenter. Tre medlemmar från föreningen fanns på plats, Meit Krakau, Martin Tondel och Erik Wareborn.

FÖRELÄSNINGAR

Svenska Läkare mot Kärnvapen erbjuder föreläsningar till skolor, föreningar, politiska aktörer m.fl. Under verksamhetsåret har föreningen genomfört följande föreläsningar:

Andreas Tolf

- 16 november: Föreningen för Utvecklingsfrågor, 20-25 personer.
- januari: NK-villan, Nyköping, 20-30 personer
- februari: Uppsala Allmänna Läkarförenings årsmöte, Norrlands Nation, Uppsala, ca 150 personer
- februari: Utrikespolitiska föreningen i Stockholm, ca 60 personer
- Neurokirurgiskt möte om Deep Brain Stimulation, Aske Herrgård. Ca 80 pers.
- 20 juni: Life-Link i Sigtuna tillsammans med Josefin Lind. Ca 20 gymnasie studenter från hela världen.

Gunnar Westberg

- 24 oktober: skola i Ulricehamn
- 6 december: Utrikespolitiska föreningen Växjö,
- 7 december: Kliniksamling Barnläkare Göteborg: Johannes Eldblom, Frida Sundberg.
- 30 januari: Lunds utrikespolitiska förening, Läkarens samhällsansvar
- 14 februari: Brf Tornhusen,
- 22 februari: Orust Fredsgrupp, Henån,
- 10 mars: uppstartsmöte för ett kärnvapenfritt Sverige,
- 26 februari: Rotary distriktsmöte, Åmål,
- 24 april: Fred är vägen. Bohusläns museum Uddevalla,
- 18 maj: Nordiska fredssamtal i Degerfors om kärnvapenhotet,

- mars-april i Göteborg om kärnvapenförbud arrangerat av Fredsam,
- 7 juni föreläsning med David Victorin på Varbergs sjukhus.
- 24 augusti tal på Sergels Torg i Stockholm, manifestation arrangerad av IKFF Stockholm samt Kvinnor för Fred

David Victorin

- 24 oktober, Föreläsning i Ulricehamn, ca 400 åhörare, gymnasister,
- 7 juni föreläsning med Gunnar Westberg på Varbergs sjukhus. Ett tiotal närvarande.
- 21 april, Kvinnor för fred i Lund. Ett tjugotal intresserade och kunniga åhörare.

Josefin Lind

- 13 december: nobelprissamtal på Uppsala universitet tillsammans med Beatrice Fihn och Ognjen Gogic, masterstudent och Rotary Peace Fellow, samtalet leddes av professor Peter Wallensteen.
- 17 februari: Svenska freds kärnvapengrupps nationella möte i Nässjö 17 februari.
- 23 februari: föreläsning och samtal på Göteborgs universitet arrangerat av Joakim Dungalstiftelsen.
- 16 mars: Föreningen Kommunala miljöchefer på deras årliga möte.
- 14 maj: samtal arrangerat i Helsingborg om kärnvapenkonventionen arrangerat av föreningar i Skåne, bl.a Svenska Läkare mot Kärnvapen
- 22 maj: Nej till Nato i Nybro.
- 20 juni: Life-Link i Sigtuna tillsammans med Andreas Tolf. Ca 20 gymnasie studenter från hela världen.

Leonore Wide

- 19 okt: Rotary i Norrtälje, ca 16 åhörare.
- 4 maj: Rotary i Saltsjöbaden, 18 åhörare.
- 6 juni: Soka Gakkai i Saltsjöbaden, ca 100 åhörare.

BREV

Föreningen har under verksamhetsåret skickat ett antal brev till ministrar och andra beslutsfattare med syfte att på ett officiellt och registrerbart sätt be om möte, påverka politiken eller framföra andra synpunkter. I oktober 2017 skrev vi tillsammans med IKFF och ICAN till statsminister Stefan Löfven och begärde ett möte med anledning av Nobels fredspris och för att diskutera Sveriges anslutning till FN:s konvention om förbud mot kärnvapen. Brevförfrågan avlogs. Vi skickade även brev till statsminister Stefan Löfven och LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson tillsammans med den japanska organisationen Peace Boat med anledning av deras besök i Stockholm, och efterfrågade ett möte med syfte att söka

stöd för FN:s konvention om förbud mot kärnvapen. Båda brevförfrågningarna avslogs.

DEBATTARTIKLAR, PRESSMEDDELANDEN OCH INSÄNDARE

Debattartiklar

1 september 2017

SvD: *Därför bör Sverige skriva under FN:s avtal*
www.svd.se/darfor-bor-sverige-skriva-under-fns-avtal

4 september 2017

Kristianstadsbladet: *Felaktigheter sprids i debatten om förbud mot kärnvapen*
www.kristianstadsbladet.se/debatt/felaktigheter-sprids-i-debatten-om-forbud-mot-karnvapen/

Folkbladet: *Fel i debatten om kärnvapen* <http://www.folkbladet.nu/1912957/fel-i-debatten-om-karnvapen>

Globalportalen: *Därför bör Sverige skriva under FN:s avtal* <https://globalportalen.org/artiklar/nyhet/darfor-bor-sverige-skriva-under-fn-s-avtal>

6 september 2017

Nerikes allehanda: *Upprustningen i världen: menar Alliansen på allvar att kärnvapen är legitima?*
www.na.se/artikel/opinion/debatt/upprustningen-i-varlden-menar-alliansen-pa-allvar-att-karnvapen-ar-legitima

Norrköpings tidningar: *Missförstånd om FN:s kärnvapenavtal* www.nt.se/asikter/debatt/missforstand-om-fns-karnvapenavtal-om4798967.aspx

7 september 2017

Östgöta Corren: *Sverige bör skriva på avtalet mot kärnvapen*
www.corren.se/asikter/debatt/sverige-bor-skriva-pa-avtalet-mot-karnvapen-om4800558.aspx

Motala tidning: *Sverige bör skriva på avtalet mot kärnvapen*
www.mvt.se/asikter/debatt/sverige-bor-skriva-pa-avtalet-mot-karnvapen-om4800558.aspx

11 september 2017

Dala-demokraten: *Vi förväntar oss att Sverige skriver på avtalet om att förbjuda kärnvapen*
<https://www.dalademokraten.se/artikel/opinion/debatt/debatt-vi-forvantar-oss-att-sverige-skriver-pa-avtalet-om-att-forbjuda-karnvapen>

20 september 2017

Göteborgs posten: *Nu kan FN:s kärnvapenförbud skrivas på – gör det!* <http://www.gp.se/debatt/nu-kan-fn-s-karnvapenforbud-skrivas-pa-gor-det-1.4649291>

28 september 2017

Nya Wermlands tidningen: *Felaktigheter om kärnvapenförbud* <https://nwt.se/asikter/debatt/2017/09/28/felaktigheter-om-karnvapenforbud>

11 oktober 2017

Altinget: *Hög tid att ta ställning i kärnvapenfrågan*
<https://www.altinget.se/sakerhet/artikel/debatt-hog-tid-att-ta-stallning-i-karnvapenfraagan>

20 oktober 2017

Göteborgs-Posten: *AP-fonderna måste få en grönare profil*
<https://www.helahalsingland.se/artikel/opinion/insandare/fantastiskt-underbart-hoppet-tands>

17 november 2017

Dagens arena: *Att utmana kärnvapen är att utmana patriarkatet* <http://www.dagensarena.se/opinion/ican-att-utmana-karnvapen-ar-att-utmana-patriarkatet/>

5 december 2017

Läkartidningen: *Arbete mot kärnvapen är fortfarande en läkaruppgift*
<http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2017/12/Arbetet-mot-karnvapen-ar-fortfarande-en-lakaruppgift/>

6 augusti 2018

Göteborgs-Posten: *Synen på kärnvapen – viktig fråga inför valet* <http://www.gp.se/debatt/synen-pa-karnvapen-viktig-fraga-infor-valet-1.7479153>

27 augusti 2018

SvD: *Vinsten ska inte vara viktigast för AP-fonder*
<https://www.svd.se/vinsten-ska-inte-vara-viktigast-for-ap-fonder/i/senaste>

Sammanlagt: 17 stycken

Intervjuer

21 september

Feministiskt perspektiv: Josefin intervjuad
<https://feministisktperspektiv.se/2017/09/22/sveriges-tvekan-solkar-gladjen-over-historiskt-karnvapenavtal/>

22 september

Fria tidningen: Josefin intervjuad
<http://www.fria.nu/artikel/130727>

6 oktober

Studio Ett: *Fredspriset för arbete mot kärnvapen*
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1637&artikel=6793523>

11 oktober

Akademiska sjukhuset, intervju med Andreas: *Läkare på Akademiska "Fredspriset är ett viktigt steg mot en kärnvapenfri värld"*

https://www.mynewsdesk.com/se/akademiska_sjukhuset/news/laekare-paa-akademiska-fredspriset-aer-ett-viktigt-steg-mot-en-kaernvapenfri-vaerld-267224

14 oktober

Uppgång, Intervju med Andreas: *"Det är ett högst verkligt hot"* <http://www.uppgang.com/nyheter/uppsala/det-ar-ett-hogst-verkligt-hot-4787730.aspx>

Uppsala Nya Tidning: *Det är ett högst verkligt hot* <http://www.unt.se/nyheter/uppsala/det-ar-ett-hogst-verkligt-hot-4787730.aspx>

9 november

Syre, Josefin intervjuad: *Kärnvapenutredning ska dämpa USAs oro* <https://tidningensyre.se/2017/nummer-211/expert-skatteflykten-fortsatter/>

5 december

Läkartidningen, Andreas intervjuad: *Vi är mot kärnvapen i kraft av vårt läkarkall* <http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Meddelanden/Miniportrattet/2017/12/Vi-ar-mot-karnvapen-i-kraft-av-vart-lakarkall/>

Sveriges radio P1: Josefin deltar i Nordengren och Epstein <https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/987656?programid=4058>

7 december

Svt morgonstudion, Josefin intervjuas: *Kärnvapen måste stoppas* <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/karnvapen-maste-stoppas>

20 januari

Lokaltidningen.se: *De har kämpat mot kärnvapen i tre decennier* <http://www.lokaltidningen.se/nyheter/2018-01-20/-De-har-kampat-mot-karnvapen-i-tre-decennier-478970.html>

15 april

DN, Clara intervjuas: *AP-fonderna investerar miljarder i kärnvapen* <https://www.dn.se/ekonomi/ap-fonderna-placerar-miljarder-i-karnvapenbolag/>

25 maj

Svt morgonstudion, Josefin intervjuas: om mötet mellan Kim Jong Un och Donald Trump

8 juli

Jönköpingsposten, Arne Thorfinn intervjuas: Jönköpingsläkaren: Om Trump twittrar till mig kan jag skriva ett brev till honom

<https://www.jp.se/article/jonkopingslakaren-om-trump-twittrar-till-mig-kan-jag-skriva-ett-brev-till-honom/>

Sammanlagt: 14 stycken

Pressmeddelanden

- 1 september – Felaktigheter i debatten om kärnvapenförbud
- 3 september – Med anledning av Nordkoreas provsprängning
- 20 september – Sveriges tyngsta röster kräver att Sverige ansluter sig till kärnvapenförbud
- 6 oktober – ICAN får Nobels fredspris 2017!
- 6 december – Läkare mot Kärnvapen till Oslo för fredspriset
- 10 december – Läkare mot Kärnvapen i Oslo för Nobels fredspris
- 10 december – Läkare lanserar upprop för FN:s kärnvapenkonvention
- 28 mars – Nobelpristagaren ICAN i möte med försvarsminister Peter Hultqvist
- 7 juni – Inga juridiska hinder för svensk anslutning till FN:s kärnvapenkonvention enligt ny studie från Harvard Law School
- 14 juni – Svensk export hindrar inte Sverige från att ansluta sig till kärnvapenkonventionen
- 26 juni – Kärnvapenkonventionen stärker icke-spridningsavtalet (NPT) enligt forskare
- 3 juli – Läkarförbundets ordförande mottagare av Läkare mot Kärnvapens anti-atombombsdiplom 2018
- 6 augusti – Läkarförbundets Heidi Stensmyren tilldelas anti-atombombsdiplom i Storkyrkan, Stockholm

Sammanlagt: 13 stycken

Bloggar

- 15 september – IPPNW, York och förbudet
- 18 september – En värld i balans kräver kärnvapenedrustning
- 9 oktober – Fredspris och kärnvapenseminarium
- 12 oktober – Fredspristagare på första utskottet
- 21 december – 2017, framgångens år
- 18 januari – Kärnvapen ger osäkerhet, inte fred
- 23 januari – Begär öppen redovisning av kärnvapenmakternas kärnvapenstrategier
- 16 februari – USA:s nya strategiska kärnvapenstrategi visar behovet av ett kärnvapenförbud
- 9 mars – Med ilskan som drivkraft
- 23 april – På plats i FN för att diskutera kärnvapen
- 27 april – Historien upprepar sig

- 10 maj – Den sköra men ack så viktiga diplomatin
- 12 maj – President Trump ökar risken för kärnvapenspridning och kärnvapenkrig
- 7 juni – Sammanfattning av The TPNW and its compatibility with Sweden's security arrangements
- 28 augusti – Ny fredsskulptur i Göteborg
- 30 augusti – Förbjud kärnvapen!

Sammanlagt: 16 stycken

Atombombspodden

3 stycken

Video

1 stycken

18 januari – Ta ställning mot kärnvapen!

VALGUIDE

Inför riksdagsvalet skickade vi ut en enkät till alla riksdagspartier för att undersöka hur de står i frågan om ett svenskt tillträde till FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen samt hur partiet kommer arbeta för kärnvapenedrustning. Alla partier svarade på enkäten, men svaren vi fick var inte så positiva. Endast två partier, Miljöpartiet och Vänsterpartiet svarade ja på frågan om en svensk anslutning till kärnvapenkonventionen, Socialdemokraterna svarade kanske och Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna samt Sverigedemokraterna svarade nej med hänvisning bland annat till att en svensk anslutning till kärnvapenkonventionen skulle skada Sveriges internationella samarbeten.

RIKSDAGEN

Josefin Lind och Leonore Wide håller kontakt med Riksdagens nätverk mot kärnvapen som bildades på initiativ av Svenska Läkare mot Kärnvapen för flera år sedan. NGO-kontakter är Josefin Lind och Gabriella Irsten, IKFF. Arbetet består av att arrangera seminarier någon gång per termin och däremellan uppdatera utrikesutskottets och försvarsutskottets ledamöter i kärnvapenfrågan. Under 2017–2018 har enskilda ledamöter träffats och tre seminarier har arrangerats. Vi arrangerade ett möte i november där nedrustningsambassadör Eva Walder inbjöds och sedan var vi inbjudna till en paneldiskussion i andra kammaren i december 2017 med anledning av Nobels fredspris, Josefin Lind från Svenska Läkare mot Kärnvapen deltog. Det tredje vi arrangerade inom ramen för Riksdagens nätverk mot kärnvapen var ett möte i mars 2018 i samband med att ICAN:s internationella styrgrupp var i Stockholm på möte, deltog från styrgruppen gjorde Beatrice Fihn – ICAN, Susi Snyder – Pax, Elizabeth Minor – Article 36, Akira Kawasaki – Peace Boat, Ira Helfand –

IPPNW och Josefin Lind och Gunnar Westberg – Svenska Läkare mot Kärnvapen, även Gabriella Irsten från IKFF deltog.

STATSMINISTERN

I december bjöds Andreas Tolf samt Beatrice Fihn från ICAN till lunch hos statsministern i Sagerska huset i samband med ICAN:s nobelpris. Övriga deltagare under lunchen var Margot Wallström, Hans Blix, Ulla Löfven och en representant från Nobelstiftelsen.

UTRIKESMINISTERN

Vi har träffat utrikesminister Margot Wallström vid två tillfällen under verksamhetsåret. Ett där en stor grupp av civilsamhället inbjöds i september 2017 och ett mindre med enbart oss, IKFF och Beatrice Fihn från ICAN i oktober 2017 med anledning av Nobels fredspris. Från Svenska Läkare mot Kärnvapen deltog Josefin Lind.

FÖRSVARSMINISTERN

I mars 2018 träffade representanter för ICAN:s internationella styrgrupp försvarsminister Peter Hultqvist. Från Svenska Läkare mot Kärnvapen deltog Gunnar Westberg och Josefin Lind samt från ICAN:s styrgrupp: Beatrice Fihn – ICAN, Susi Snyder – Pax, Elizabeth Minor – Article 36, Akira Kawasaki – Peace Boat. Även Gabriella Irsten från IKFF deltog.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Svenska Läkare mot Kärnvapen följer uppmärksamt hur Sveriges regering agerar i olika internationella fora där kärnvapenedrustning och icke-spridning avhandlas, och vi diskuterar detta med representanter för Utrikesdepartementets enhet för Nedrustning och Icke-spridning. Under året har vi haft två större möten med enheten (september 2017 och april 2018) och ett möte med Sveriges nedrustningsambassadör Eva Walder i mindre format (februari 2018).

REGERINGENS UTREDNING OM KÄRNVAPEN-KONVENTIONEN

Under verksamhetsåret tillsatte regeringen en ”utredning av konsekvenserna av ett svenskt tillträde till kärnvapenförbudskonventionen”. Till enmansutredare utsågs Lars-Erik Lundin. Svenska Läkare mot Kärnvapen har under verksamhetsåret haft regelbunden kontakt och möten med honom för att ge vår syn på konsekvenserna av en svensk anslutning och om Sverige inte ansluter till konventionen.

SKUGGUTREDNING OM KÄRNVAPENKONVENTIONEN

För att stärka vår röst om FN:s konvention om förbud mot kärnvapen och som ett alternativ till regeringens utredning

har vi tillsammans med Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, IKFF, under senare delen av verksamhetsåret arbetat med en skuggutredning. Den planeras att bli klar i början på nästa verksamhetsår. Texter till utredningen kommer bland annat från Bonnie Docherty på Human Rights Clinic på Harvard Law School, och Stuart Casey Maslen från universitetet i Pretoria.

Vi har även haft ett möte med direktören för ISP, Inspektionen för strategiska produkter.

LÄKARUPPROP FÖR FN:S KÄRNVAPENKONVENTION

Under året har Svenska Läkare mot Kärnvapen tagit fram ett läkarupprop som är öppet för alla läkare och medicinstudenter att signera. Uppropet manar regeringen att skyndsamt signera och riksdagen att ratificera FN:s konvention om kärnvapenförbud och ska överlämnas till regeringen i samband med att utredningen om svenskt tillträde till kärnvapenförbudskonventionen redovisas, vilket sker senast den 31 oktober 2018.

SCHYSSTA PENSIONER

Vi arbetar aktivt i nätverket Schyssta Pensioner som består av 13 organisationer. Nätverket arbetar för att få till nya regler för AP-fonderna som ska ta hänsyn till mänskliga rättigheter och hållbarhet. Under verksamhetsåret har ett nytt regelverk för AP-fonderna varit uppe för remiss och det nya förslaget kommer troligtvis att träda i kraft i januari 2019. Enligt våra senaste beräkningar hade Första-Fjärde AP-fonderna den 31 december 2017 investeringar på närmare 6,8 miljarder kronor i bolag kopplade till kärnvapen. Dessa bolag finns på Sjunde AP-fondens svarta lista och blir även granskade av kampanjen Don't Bank on the Bomb. Vi har under våren haft möten med AP7 om etiska investeringar och inför valet skickade kampanjen ut en enkät till alla riksdagspartier om det nya regelverket. Detta sammanställdes av Forum Syd.

NÄTVERKET FÖR KÄRNVAPENNEDRUSTNING

Inom detta nätverk samarbetar ett 15-tal svenska organisationer för fred och nedrustning vilkas representanter träffas regelbundet i Stockholm. Den gemensamma plattformen är arbetet för en kärnvapenfri värld. Svenska Läkare mot Kärnvapen representeras av Leonore Wide, som fungerat som Nätverkets ordförande sedan drygt ett tiotal år, och Meit Krakau som ofta för protokoll från mötena. Angående seminarier anordnade av Nätverket, v.v. se Stockholmsföreningens aktiviteter nedan.

LIFE-LINK FRIENDSHIP-SCHOOLS

Christina Vigre Lundius håller kontakt med denna organisation som arbetar med fredsutbildning i skolor i många länder. Syftet är att påminna om kärnvapenfrågan

och organisationens ursprung. Life-Link grundades och drevs av framlidne Hans Levander, som också var aktiv medlem i SLMK i många år. I juni 2018 var Svenska Läkare mot Kärnvapen genom Andreas Tolf och Josefin Lind och föreläste för ett 20-tal elever från hela världen om kärnvapenfrågan och nedrustning.

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET

Svenska Läkare mot Kärnvapen är associerad medlem i Svenska Läkaresällskapet. Leonore Wide har som föreningens representant deltagit i fullmäktigemöten.

PEACE BOAT

Den 26 juni besökte Peace Boat Stockholm. Vi anordnade en visning för besökare från båten på Nobelmuseet och utställningen om ICAN samt lunch mellan atombombsöverlevare från Hiroshima och Nagasaki och flera personer som är aktiva i arbetet för kärnvapennedrustning i Stockholm. Från Svenska Läkare mot Kärnvapen deltog Clara Levin och Meit Krakau.

ATOMBOMBSPODDEN

Atombombspodden har släppt ytterligare tre avsnitt där ett är en intervju med ordförande Andreas Tolf direkt från festligheterna kring utdelandet av Nobels fredspris 2017 i Oslo. Därefter intervjuer med projektledare Clara Levin och generalsekreterare Josefin Lind angående deras respektive arbete.

AKTIVITETER UTRIKES

Glada medlemmar i ICAN:s styrgrupp poserar med medaljen och diplomaten dagen efter utdelningen av Nobels fredspris 2017.

INTERNATIONAL PHYSICIANS FOR THE PREVENTION OF NUCLEAR WAR – IPPNW

IPPNW är en världsfederation med aktiva föreningar i ett 30-tal länder spridda över hela världen. Svenska Läkare mot Kärnvapen håller kontakt med IPPNW:s huvudkontor i USA och systerföreningar i ett flertal länder. Under verksamhetsåret har Svenska Läkare mot Kärnvapen inte haft någon representant i IPPNW:s styrelse, vilket vi tidigare haft under många år. Till kongressen 2017 nominerade vi Carlos Umaña från Costa Rica samt Anastasia Medvedeva från Ryssland. Gunnar Westberg, tidigare co-president i IPPNW och International Councilor för IPPNW, håller dock fortlöpande kontakt med personer i IPPNW:s ledning och är en av skribenterna på IPPNW:s blogg <https://peaceandhealthblog.com/>.

Svenska Läkare mot Kärnvapen betalar årligen den överenskomna medlemsavgiften på 4 USD per medlem och år till centrala IPPNW d.v.s. omkring 10 000 USD per år. Svenska Läkare mot Kärnvapen är sedan många år ett av de länder som betalar den största medlemsavgiften. Svenska Läkare mot Kärnvapen har genom åren specifikt stöttat den kärnvapeninriktade delen av IPPNW:s arbete och exempelvis specifikt stöttat studenternas cykeltur i samband med kongressen i York under verksamhetsåret.

IPPNW KONGRESS I YORK

September 2017 hölls internationell kongress i York, England. Från Svenska Läkare mot Kärnvapen deltog Klas Lundius, Christina Vigre Lundius, Andreas Tolf, Åsa Lindström och Gunnar Westberg. Vi arrangerade en workshop om *Don't bank on the bomb* där Andreas Tolf gav exempel på hur vi i Svenska Läkare mot Kärnvapen arbetat med divestment, avyttring av investeringar, i Sverige samt Elizabeth Minor från föreningen Article 36 i London berättade om hur man kan koppla och ta hjälp av det arbetet i FN:s konvention om förbud mot kärnvapen.

NORDISKT OCH EUROPEISKT SAMARBETE

Svenska Läkare mot Kärnvapen har goda kontakter med den norska föreningen Norske Leger mot Atomvapen. Vår förenings tidskrift Läkare mot Kärnvapen är medlemstidning även för vår danska systerförening Danske Læger mod Kernevåben. Åsa Lindström håller kontakt med den europeiska regionala gruppen genom vice-presidenten Angelika Claussen, Tyskland och deltar på Skypemöten i europeiska gruppen.

INTERNATIONAL CAMPAIGN TO ABOLISH NUCLEAR WEAPONS – ICAN

ICAN är en global civilsamhälleskoalition som består av fler än 500 partnerorganisationer i över 100 länder

världen över. ICAN bildades av IPPNW 2007 och står nu på egna ben. 2017 mottog ICAN Nobels fredspris för arbetet med att dra uppmärksamheten till de humanitära konsekvenserna av kärnvapen och arbetet med att få till stånd en konvention som förbjuder kärnvapen.

Svenska Läkare mot Kärnvapen har haft en plats i ICAN:s internationella styrgrupp (International Steering Group - ISG) sedan 2012 och gruppen möts via Skype varannan vecka. Josefin Lind är representant från föreningen och Åsa Lindström samt Clara Levin är ersättare.

Styrgruppen har under verksamhetsåret träffats för planering och strategi under två dagar i Stockholm mars 2018, till stor del bekostat av Svenska Läkare mot Kärnvapen.

NOBELS FREDSPRIS 2017

I oktober 2017 meddelade den norska nobelkommittén att 2017 års nobelpris tilldelas ICAN med motiveringen: "for its work to draw attention to the catastrophic humanitarian consequences of any use of nuclear weapons and for its ground-breaking efforts to achieve a treaty-based prohibition of such weapons." Som en av tio organisationer i ICAN:s styrgrupp har vi varit högst delaktiga i ICAN:s planering och arbete med nobelpriset i Sverige och internationellt. För att uppmärksamma nobelpriset arrangerade vi tillsammans med IKFF en fest i Stockholm i oktober, vi har inbjudits till stats- och utrikesministern (se separata rapporter) och vi fanns på plats i Oslo under nobelhelgen. Från Svenska Läkare mot Kärnvapen var följande personer i Oslo: Andreas Tolf, Josefin Lind, Clara Levin, Klas Lundius, Christina Vigre Lundius, Birgitta Kastlund, David Victorin, Gunnar Westberg och Ann Marie Janson Lang. Under prisceremonin återfanns Josefin Lind, Andreas Tolf och Clara Levin i rådhuset och på nobelbanketten på Grand Hotell deltog Josefin Lind och Andreas Tolf. En replika av medaljen samt diplomaten finns i föreningens ägo. Nobelpriset uppmärksammades också i Uppsala på universitetet och slottet med panelsamtal och lunch den 13 december samt på eftermiddagen i riksdagens andra kammare. Se mer information under föreläsningar och riksdagen. Josefin Lind och Beatrice Fihn deltog också tillsammans på en mottagning hos Nobelstiftelsen tillsammans med de andra nobelpristagarna. Diskussion med Nobelstiftelsen har resulterat i en förtydligande och starkare policy mot investeringar i kärnvapen då det uppdragats att deras policy inte efterföljts. Nobelmuseet bjöd också flera representanter från föreningen på lunch och den sedvanliga prisvinnarens gåva, från ICAN papperstranor, överlämnades till museet.

ICAN EUROPA

Europeiska ICAN-organisationer har upprättat en mer regelbunden kontakt och i januari 2018 var Josefin Lind och

Clara Levin på möte i två dagar i Utrecht, Nederländerna på initiativ av föreningen Pax. Deltagare från ca 10 europeiska länder medverkade under mötet.

FÖRSTA UTSKOTTET

Första utskottet under FN:s generalförsamling träffas i mitten av oktober varje år för att diskutera kärnvapenedrustning. Svenska Läkare mot Kärnvapen har sedan flera år funnits på plats under dessa diskussioner för att både påverka, stärka vårt nätverk, vidareutbilda oss och för att rapportera om vad framförallt Sverige gör och inte gör. Det är i första utskottet som många viktiga resolutioner om det humanitära initiativet och kärnvapenförbud har lagts fram. Under första utskottet 2017 deltog Josefin Lind och Clara Levin som föreningens representanter och samverkade med ICAN på plats. Fokus under mötet var det nyligen antagna förbudet mot kärnvapen men många länder gratulerade även ICAN till nobelpriset. Föreningen träffade svenska delegationen både före och under första utskottet.

NPT PREPCOM I GENÈVE

I maj 2018 hölls den andra förberedande kommittén (PrepCom) för 2020 års översyn av Icke-spridningsavtalet, NPT. Clara Levin och Josefin Lind deltog från föreningen. De träffade bland annat den svenska delegationen på plats och deltog på ICAN campaigner meeting med kampanjare från hela världen.

INTERNATIONELLT STÖD

Under verksamhetsåret har Svenska Läkare mot Kärnvapen finansierat flera internationella kollegors resor och uppehållen för viktiga möten samt även flera internationella processer och aktiviteter:

- Carlos Umaña Silesky från IPPNW Costa Rica: IPPNW:s världskongress i York september 2017, första utskottet New York oktober 2017
- Anastasia Medvedeva från IPPNW Ryssland: IPPNW:s världskongress i York september 2017
- Nordkoreanska representanterna Mr Ri Chung Il och Dr Pak Sang Bok: IPPNW:s världskongress i York september 2017

ÅRSRAPPORTER FRÅN LOKALFÖRENINGAR OCH LOKALGRUPPER

STOCKHOLM

(Återges här något förkortad och redigerad.)

Protokollförda arbetsmöten har hållits 6 gånger under verksamhetsåret: 2017: 19/10, 27/11. 2018: 5/2, 16/4, 28/5, 27/8. Möteslokal Sveriges Läkarförbund, Villagatan. Ett extrainsatt styrelsemöte 1/6 2018.

Årsmöte 2017

Vid årsmötet 19/10 2017 beviljades styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 1/9 2016 - 31/8 2017. Bokslut visade en kassabehållning på 24 902,60 kr. Följande val av styrelse för det kommande verksamhetsåret gjordes: Ordförande: Leonore Wide, vice ordförande: Gösta Alfvén, kassör: Karin Wrangsjö, övrig ledamot: Meit Krakau, Eva Petersson (associerad medlem). Sekreterare alternerande. Studenterrepresentant: vakant. Revisorer: Bengt Erik Ginsburg och Erland Richardson. Valberedning: Carin Odhner och Anne-Marie Snellman.

Löpande aktiviteter under verksamhetsåret:

Under året har ett flertal av Stockholmsgruppens aktiviteter skett i samarbete med Josefin Lind, generalsekreterare och Svenska Läkare mot Kärnvapens representant i ICAN:s styrgrupp, och Clara Levin, projektledare, som båda arbetar på Svenska Läkare mot Kärnvapens kansli på Norrtullsgatan 45 i Stockholm.

Stockholmsgruppens medlemmar är representerade i riksföreningens styrelse, Meit Krakau som sekreterare, Leonore Wide som koordinator. De deltar i riksföreningens månatliga VU-möten via Skype. Gösta Alfvén är suppleant i riksföreningens styrelse. Carin Odhner är sammankallande i valberedningen.

Leonore och Eva Petersson har medverkat i medlemstidningen Läkare mot Kärnvapen.

Under större delen av året, fram till i maj, har Meit och Leonore författat Svenska Läkare mot Kärnvapens nyhetsbrev. Leonore är representant för Svenska Läkare mot Kärnvapen i Svenska Läkaresällskapet och deltar vid fullmäktigemöten. Carin är hennes suppleant.

Under året har Leonore hållit presentationer för Svenska Läkare mot Kärnvapen vid lokala Rotarysammankomster vid två tillfällen, i Norrtälje och Saltsjöbaden, och vid

Svenska Soka Gakkais kulturcentrum på nationaldagen den 6 juni.

Leonore är tillsammans med Josefin kontaktperson för Svenska Läkare mot Kärnvapen för riksdagsnätverket mot kärnvapen. Flera av våra medlemmar har deltagit vid Utrikesdepartementets informationsmöten för civilsamhällets organisationer.

Svenska Läkare mot Kärnvapen Stockholm deltar aktivt i "Nätverket för kärnvapenedrustning" genom Leonore, ordförande och Meit. Föreningen har gett ekonomiska bidrag till kostnader för resor och boende för flera utländska medverkande i Nätverkets seminarier och även bidragit till lokalkostnader för seminarierna.

2017

21 september: Seminarium, arr. av Nätverket för kärnvapenedrustning, med rubriken "FN:s beslut om ett kärnvapenförbud".

15 november: Riksdagsseminarium med Leonore som medverkande tillsammans med Josefin och Clara.

2018

30 januari. Seminarium, arr. av Nätverket för kärnvapenedrustning, med rubriken "Kärnvapen-förbudet – hur avancerar processen?" 125 personer i publiken.

19 april. Mingelkväll med studenter på Karolinska Institutet, "Global Health Night". Meit deltog vid Svenska Läkare mot Kärnvapens informationsbord.

23 maj. Seminarium, arr. av Nätverket för kärnvapenedrustning, med rubriken "Kärnvapenförbudet – en valfråga?" Inledningstalare var Lars-Erik Lundin, av svenska regeringen tillsatt utredare av frågan om Sverige ska signera FN-konventionen om kärnvapenförbud. Ca 65 personer i publiken.

1-8 juli. Almedalsveckan. Leonore deltog i aktioner och seminarier som anordnades av SLMK.

Stockholm 27 september 2018

Karin Wrangsjö

ÖREBRO

I Nerikes Allehanda kunde man den 6 augusti 2018 läsa ett inlägg från en av våra politiker i Örebro län, betitlat "En bomb som inte behövs". Den långsiktiga planen för att skapa förutsättningar för fred i världen är ett intensivt diplomatiskt arbete. Vi behöver arbeta för att stärka FN ännu mer. Det långsiktiga målet är ett förbud mot alla massförstörelsevapen, inklusive kärnvapnen. Sverige bör snarast ratificera FN-konventionen som skapades den 7 juli 2017 för att förbjuda atombomber.

På kvällen samlades fredsföreningarna för att hedra atombombernas offer genom att sätta ut ljuslyktor på Svartån. På grund av eldningsförbudet tände vi inte ljusen, men papperslyktorna fick flyta iväg på ån, medan vi lyssnade till gruppen Fiolej som spelade folkmelodier på gitarr och fiol, och sjöng.

Landshövding Maria Larsson talade dessförinnan. Hon påminde oss om vårt krigiska förflutna och alla dess civila offer, de senaste två världskrigen och atombombsanfallet över civila i Japan. Det är inte anständigt att använda massförstörelsevapen, sa hon. Vi ska minnas Hiroshima och Nagasaki och med tända ljus som i den här ceremonin, fortsätter vi att minnas. Ingrid Brånvall tillade, att det är angeläget att vi arbetar för att vår regering signerar konventionen och att riksdagen ratificerar konventionen om förbud mot kärnvapen.

Ungefär 70 personer deltog. Nerikes Allehanda rapporterade med ord och bild.

---

*Örebro 1 oktober 2018
Ingrid Brånvall*

GÖTEBORG

Svenska Läkare mot Kärnvapen arbetar i Göteborg med Yrkesgrupper mot kärnvapen och för fred, YMK. Vi arbetar också med Fredsam, som är samarbetsorganisationen för alla Göteborgs fredsföreningar.

Vid Bokmässan i september 2017 hade YMK en monter med material om kärnvapen och kärnvapenmotstånd. Ett uppprop, ställt till statsministern, samlade ca 800 namn. Vi krävde att regeringen skulle skriva under avtalet som förbjuder kärnvapen. En namninsamling ger bra tillfälle att diskutera kärnvapenfrågorna.

Vi arrangerade ett seminarium på Bokmässans stora scen: "Förbjud kärnvapen – FN-förhandlingar pågår". Samtal mellan Gunnar Westberg, prof. emeritus och David Victorin, AT-läkare.

YMK arrangerade traditionsenligt ett högtidlighållande av Hiroshimadagen. David Victorin och Gunnar Westberg talade om kärnvapenförbudet, dess innehåll och effekter. Jazzmusiker för fred och Mathilda Magnusson spelade och sjöng. Ett brev till statsministern avgick med uppmaning att rösta för och arbeta för avtalet.

Ett monument, bildat av ett två hundra år gammalt ankare och den klassiska symbolen för kärnvapenmotstånd, utfört av konstnären Bertil Gustavsson, har överlämnats till "fredsvänner i Göteborg". Monumentet har en symbolisk placering vid hamninloppet i Göteborg.

---

*Göteborg 13 september 2018
Gunnar Westberg*

SKÅNE

Christina och Klas Lundius har hållit 4 föredrag i Rotaryklubbar och Christina har även talat för en Fredrika Bremer-förening om Nobelpriset. Vidare har Christina hållit flera föredrag om sitt arbete i Afrika där även kärnvapenfrågan tagits upp. Vidare höll hon föredrag vid ett seminarium vid Ullevåls sjukhus i Oslo i samband med att Norges första kvinnliga medicinprofessor, Kirsten Osen, fyllde 90 år.

Under våren tog Kerstin och Lars Dahlin i Helsingborg initiativ till ett seminarium på Dunkers Kulturhus, som genomfördes i maj, där frågan om FN:s traktat mot kärnvapen togs upp. Vid mötet deltog riksdagsmannen och v ordf i utrikesutskottet Jonas Jacobsson Gjørtler, Gunnar Westberg och Josefin Lind.

Under våren höll Gunnar Westberg föredrag vid Utrikespolitiska Föreningen i Lund.

Det sedvanliga deltagandet vid Hiroshima-dagen i Lund blev inte av i år. I stället tog förre kyrkoherden Sten Halonsten upp kärnvapenfrågan vid sin predikan i Allhelgonakyrkan i Lund.

---

*Perstorp 25 september 2018
Klas Lundius och Christina Vigre Lundius*

På gång

NPT PREPCOM

Mellan den 29 april och 10 maj pågår den tredje förberedande kommittén för icke-spridningsavtalet, NPT PrepCom, i New York. Vi i Läkare mot Kärnvapen kommer att vara på plats för att följa diskussionerna, ha dialog med stater och rapportera hem.

Detta har hänt

DEN ÅRLIGA UTRIKESPOLITISKA DEBATTEN

Den 13 februari hölls den årliga utrikespolitiska debatten i riksdagen. Det var som vanligt blandad kompott och kärnvapenfrågan utgjorde bara en liten del av den drygt 6 timmar långa debatten. Men när den väl diskuterades var det tydligt att FN:s konvention om förbud mot kärnvapen alltjämt utgör en tydlig skiljelinje mellan blocken i riksdagen.

Utrikesminister Wallström nämnde kärnvapen lite kort i sin inledande deklaration, om det nyligt avslutade INF-avtalet, om Nordkoreas kärnvapenprogram och om vikten av NPT. När det kommer till FN:s konvention om förbud mot kärnvapen nämndes endast att regeringens utredning har lämnats på remiss. Däremot berättade utrikesministern om ett nytt initiativ för att samla en bred krets i arbetet för kärnvapenedrustning.

Debatten kring FN:s konvention om förbud mot kärnvapen fördes främst av de som inte vill se en svensk anslutning till konventionen: Kristdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna. Många missuppfattningar kring konventionen verkar ligga till grund för deras argumentation och trots vårt mångåriga arbete i riksdagen verkar inte våra per-

Daniel Ellsberg i samtal med Palmefondens ordförande Pierre Schori i Stockholm. Under prisutdelningen av Palmepriset citerade Ellsberg Martin Luther King: "There comes a time when silence is betrayal". Om Ellberg vågade stå upp för rättvisan och riskera årtionden i fängelse för något som han ansåg var det bästa för USA:s befolkning, borde inte regeringen då kunna skriva under FN:s kärnvapenkonvention med mänsklighetens överlevnad i åtanke?

spektiv påverka dem utan de har redan bestämt sig för att en svensk anslutning vore skadligt för våra militära samarbeten och för kärnvapenavskräckningen. Socialdemokraterna höll som väntat sig avvaktande i frågan, även om ledamoten Thomas Hammarberg tydligt deklarerade konventionens fördelar.

Det parti som stack ut var Vänsterpartiet som gick i tydlig konflikt med regering och opposition genom att starkt argumentera för att en svensk anslutning är aktuell och avgörande för kärnvapenedrustningen i världen. Deras utrikespolitiska talesperson Håkan Svenneling fokuserade på frågan om ett svenskt anslutande till FN-konventionen och gav svar på tal när felaktigheter kring konventionen uttalades.

Det är uppenbart att vi har mycket arbete kvar att göra. Det är nu av högsta vikt att vi fokuserar på den nationella debatten och vi vill gärna uppmana alla er som känner politiker eller har lite extra tid och energi att kontakta politiker, ledarskribenter, lokaltidningar etc. och informera om de medicinska konsekvenserna av kärnvapen och att Sverige måste ta det modiga steget och signera och ratificera FN:s konvention om förbud mot kärnvapen.

Josefin Lind

ALAN ROBOCK TILL STOCKHOLM

Forskaren Alan Robock, som var med och myntade begreppet "Nuclear Winter", var på besök i Stockholm i slutet av mars. Svenska Läkare mot Kärnvapen fick möjlighet att träffa Robock som är en av de mest ansedda forskarna inom klimatmässiga konsekvenser av kärnvapen. Snart släpper han ny forskning som visar att effekterna av ett kärnvapenkrig skulle bli ännu värre än vad tidigare forskning visat.

FOLK OCH FÖRSVAR

För första gången deltog Läkare mot Kärnvapen på Folk och Försvars rikskonferens i Sälen i början av januari. Det var lärorikt att vara på plats, även om kärnvapen inte specifikt diskuterades gav det oss en inblick. Civilsamhället fick inte mycket utrymme på konferensen och vi hoppas att det kommer att bli en ändring på det framöver eftersom alla perspektiv är viktiga för att skapa en gemensam säkerhet.

ÅRSMÖTE 2019

På föreningens årsmöte den 26 januari avgick Andreas Tolf efter 6 år som ordförande. Jan Larsson tog över ordförandeklubban och kommer nu föra föreningens arbete vidare. Vi tackar Andreas Tolf för hans arbete och önskar Jan Larsson lycka till! Du når honom på jan.larsson@slmk.org.

ter fred och social rättvisa
am för alla folk.

center.se

428 638 TACK!

Varmt tack till dig som sparar i Swedbank Roburs Humanfond! Tack vare dig och alla andra fick Svenska Läkare mot Kärnvapen 428 638 kr i utdelning i februari 2019. Dessa pengar är avgörande för föreningens självständiga arbete och vi uppmanar fler att spara i denna fond och sätta oss som förmånstagare.

SEMINARIUM 6 FEBRUARI

Den 6 februari anordnade Nätverket för kärnvapenedrustning ett seminarium på ABF i Stockholm med Beatrice Fihn, ICAN, Lars-Erik Lundin, enmansutredare, samt Olle Thorell (S) och Kerstin Lundgren (C). Seminariet utgick från Lundins rapport som släpptes den 18 januari och om Sverige ska ansluta sig till FN:s kärnvapenkonvention och åsikterna gick tydligt isär. Seminariet var välbesökt, 135 personer, med både civilsamhälle, tjänstemän från UD och tidigare ambassadörer. Seminariet finns att se i efterhand på vår Facebooksida, facebook.com/SLMK.1981.

PALMEPRISET TILL DANIEL ELLSBERG

Han kallas för världens viktigaste visseblåsare och i januari tilldelades Daniel Ellsberg Palmepriset för sin "djupa humanism och sitt storartade mod". Ellsberg läckte det som kallas för "The Pentagon Papers" under 1970-ta-

let som visade hur fyra amerikanska presidenter hade ljugit och misslett det amerikanska folket och kongressen i fråga om Vietnamkriget.

Palmepriset delas ut till personer för en särskilt betydande insats i Olof Palmes anda. Ellsberg, precis som Palme, är stor motståndare mot kärnvapen och är inte heller nådig med sin kritik mot USA och de resterande kärnvapenstaterna. I sitt tal under prisutdelningen upprepade Ellsberg flera gånger vikten av nedrustning och att Sverige inte ska låta sig hindras av USA:s repressalier, utan våga stå upp för en kärnvapenfri värld.

AP-FONDERNA OCH KÄRNVAPEN

I januari 2019 informerade Första och Fjärde AP-fonden att de avslutar alla sina investeringar i kärnvapen. Det är en fantastiskt god nyhet och något som Läkare mot Kärnvapen arbetat länge för! AP4 och AP1 ska ha sålt av allt sitt innehav i slutet av 2018.

Den nya lagen för AP-fonderna uttrycker att fonderna ska förvalta pensionsmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ägande, utan att göra avkall på målet om hög avkastning. Regeringen har uttryckt att AP-fonderna inte bör investera i bolag kopplade till kärnvapen då detta går emot arbetet för en kärnvapenfri värld. Det har gjort att AP4 och AP1 har gått igenom alla konventioner som Sverige har skrivit under och gjort en omtolkning av dessa med högre ambitionsnivå. Den tidigare tolkningen var att de fem kärnvapenstaterna i NPT ansågs ha rätt att inneha kärnvapen. Nu tolkar de NPT i ljuset av avtalets långsiktiga mål om en kärnvapenfri värld.

Vi är glada över att AP4 och AP1 går före med sina analyser och tydligt visar att ansvarsfulla investeringar faktiskt utesluter placeringar i massförstörelsevapen. Nu är det dags för regeringen att följa samma självklara linje och skriva under FN:s förbud mot kärnvapen!

Till minne av

Inger Holmlund

1927 – 2019

Fredskämpen Inger Holmlund har gått ur tiden. Vi i SLMK minns Inger Holmlund framförallt genom Budkavlen för en kärnvapenfri värld. Hösten 2007 presenterade hon sin idé på en kunskapsdag i Forsa, Hudiksvall. Sedan organiserade hon, 80 år gammal, en kraftfull kampanj med förankring i Kvinnor för fred och Norra Hälsinglands FN-förening och sedan också med aktivt stöd från såväl SLMK som ett flertal andra fredsföreningar. Mottot för kampanjen var: "Sveriges folk kräver ett kärnvapenfritt Europa och en kärnvapenfri värld". Det var en äkta gräsrotsrörelse. Kontaktpersoner i kommun efter kommun spårades upp, informerades och entusiasmerades av Inger som själv färdades många mil. Med syfte att nå ut till allmänheten med information om kärnvapenhotet planerades en manifestation i varje svensk kommun, alltid på en lördag klockan 5 i 12. Upprop med tiotusentals namnunderskrifter skickades till Sveriges utrikesminister inför översynskonferensen av icke-spridningsavtalet NPT 2010 med uppmaning att ta konkreta initiativ för en kärnvapenfri värld. Budkavlen nådde alla kommuner i norra Sverige och många i Mellansverige innan den avslutades. Inger Holmlund mottog det nyinstittade Anti-atombombsdiplomet från SLMK den 6 augusti 2009 i Storkyrkan, Stockholm. Vi minns henne som en eldsjäl, en stridbar förkämpe för fred och mot kärnvapen.

INTERNATIONELL UTBLICK

RYSSLAND OCH USA LÄMNAR INF

Nu står det klart att både USA och Ryssland kommer att lämna INF-avtalet, se artiklar i LMK 154. USA lämnar för att de menar att Ryssland bryter mot avtalet genom den landbaserade missilen Novator 9M729. Ryssland menar att detta inte stämmer. Några bevis har inte lagts fram från någon sida.

<https://www.armscontrol.org/act/2019-03/news/inf-treaty-falls-new-start-teeters>

SANKTIONER MOT NORD- KOREA VERKNINGSLÖSA

Enligt en FN-rapport som släpptes i början av februari är sanktioner mot Nordkorea verkningslösa när det gäller landets uppbyggnad av kärnvapen. Även om Nordkorea inte har provsprängt kärnvapen på över ett år fortsätter landet att utveckla kärnvapen och ballistiska robotar och samtidigt skydda dessa mot ett eventuellt militärt angrepp. Enligt SIPRI har Nordkorea ökat antalet kärnvapen och har nu i sin arsenal 10-20 sådana vapen.

<https://www.reuters.com/article/us-northkorea-sanctions-un/north-korea-protecting-nuclear-missiles-un-monitors-say-ahead-of-summit-talks-idUSKCN1PU03G>

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/norkorea-har-utokat-sin-karnvapenarsenal>

MÖTE MELLAN USA OCH NORDKOREA

Den 27-28 februari möttes USA:s president Donald Trump och Nordkoreas ledare Kim Jong-Un i Hanoi. Men det blev ett kort möte som slutade med att parterna lämnade mötet i förtid. Mötet har kallats för ett fiasko och att detta även förstört det som byggdes upp i Singapore i juni 2018. Nordkorea kommer inte att ge upp

sina kärnvapen och har med all sannolikhet ökat sin kärnvapenkapacitet.

<https://www.iiss.org/publications/strategic-comments/2019/trump-kim-summit>

NY KAMPANJ AV ICRC

Den Internationella Röda korskommittén, ICRC, har startat en ny kampanj för att påverka stater att gå med i FN:s kärnvapenkonvention. ICRC har engagerat sig i frågan om kärnvapenedrustning sedan 1945 och var de första på plats i Hiroshima efter att atombomben sprängts.

www.notonukes.org

NORGE

I det norska Stortinget har det varit en debatt om ett norskt tillträde till FN:s kärnvapenkonvention. Majoriteten av ledamöterna i Stortinget säger nej till en norsk anslutning till konventionen och vi ser hur Lars-Erik Lundins hårt kritiserade rapport påverkar även norska politiker. Samtidigt pågår ihärdigt arbete inom Arbetarpartiet bland de som driver på för att partiet ska ta ställning för TPNW. På senare tid har också flera norska städer gått med i ICAN:s kampanj för TPNW, däribland Oslo. Den norska debatten blir fortsatt intressant att följa. Arbetarpartiet i Norge var de som var drivande för den första konferensen om kärnvapnens humanitära effekter som hölls i Oslo i mars 2013.

<http://www.icannorway.no/untitled/stortinget-skuffer-kampen-fortsetter/#.XlegQi1iSi4>

SIPRI:S ÅRSBOK 2018

Nya siffror från Stockholm International Peace Research Institute,

WORLD NUCLEAR FORCES, JANUARY 2018

Country	Deployed warheads	Other warheads	Total inventory
USA	1 750	4 700	6 450
Russia	1 600	5 250	6 850
UK	120	95	215
France	280	20	300
China	–	280	280
India	–	130–140	130–140
Pakistan	–	140–150	140–150
Israel	–	80	80
North Korea	–	(10–20)	(10–20)
Total	3 750	10 715	14 465

– = zero; ( ) = uncertain figure not included in the total. 'Other warheads' includes operational warheads held in storage and retired warheads awaiting dismantlement. The figures for Russia and the United States do not necessarily correspond to those in their 2010 Treaty on Measures for the Further Reduction and Limitation of Strategic Offensive Arms (New START) declarations because of the treaty's counting rules. Total figures include the highest estimate when a range is given. All estimates are approximate.

© SIPRI 2018

sipri

SIPRI har presenterats. Antalet strids-spetsar i världen minskar sakta och enligt SIPRI:s beräkningar innehar de 9 kärnvapenstaterna idag 14 465 kärnvapen sammanlagt. Av dessa är 2000 i så kallad "high operational alert", dvs. redo att avfyra inom loppet av några minuter. USA och Ryssland innehar 92 % av alla världens kärnvapen och har omfattande moderniseringsprogram för sina kärnvapen. Även Kina, Indien och Pakistan utvecklar, eller har uttalat att de kommer att utveckla, nya kärnvapen och vapenbärare. Nordkorea fortsätter att utveckla sin arsenal och har inga intentioner att nedrusta.

<https://www.sipri.org/yearbook/2018/06>

Krönika

Av Inge Axelsson

Domedagsklockan och jag är jämnåriga, födda 1947. Bulletin of the Atomic Scientists började utges 1945, strax efter atombombningarna av Hiroshima och Nagasaki. Två år senare började man publicera Domedagsklockan på framsidan av the Bulletin. Klockan visar, som en metafor, hur många minuter som är kvar före midnatt. Midnatt är en apokalyps orsakad av kärnvapen, klimatkris eller nya teknologier. I januari varje år bestämmer en grupp hur nära katastrofen är. I gruppen ingår 15 Nobelpristagare. Domedagsklockan har tre gånger varit kritiskt nära midnatt (se diagrammet):

- 1953–1960 stod klockan på 2 minuter i midnatt sedan USA i oktober 1952 testat sin första vätebomb och 9 månader senare Sovjetunionen gjort samma sak.
- 1984–1988 stod klockan på 3 minuter i midnatt för relationerna mellan Sovjetunion och USA var iskalla och dialogen mellan dem död.
- Nu, 2018–2019, är klockan ånyo 2 minuter i midnatt för nu har iskyllan mellan Ryssland och USA kommit tillbaka, kärnvapnen moderniseras och nedrustningsavtalen ser ut att bli uppsagda.

Under den mellersta krisen, 1984–1988, gick miljoner människor i många länder ut och demonstrerade mot kärnvapen och många politiker lyssnade faktiskt på oss. En film påverkade mig och miljoner andra människor. Den 20 november 1983 sände teve över hela USA ut filmen *The Day After* (i Sverige: *Dagen efter*). Över 100 miljoner tittare såg den. Det är fortfarande ett av de mest sedda programmen i tevehistorien. Även svensk tv visade den. Jag minns flera scener och diskussionen runt kaffebordet dagen efter.

Filmen handlar om vad som händer i en ganska liten, amerikansk universitetsstad – Lawrence, Kansas – när det bryter ut ett kärnvapenkrig mellan Sovjetunionen och USA. Staden är riktig, har rätt namn och stora delar av befolkningen var statister eller hade småroller i filmen. Huvudpersoner är läkaren professor Russell Oakes och en lantlig familj Dahlberg. Den har inget lyckligt slut: de flesta personer är döda eller döende när ridån går ned. President Ronald Reagan påverkades starkt av filmen.

Han skrev i sin dagbok: "Den är kraftfullt gjord – värd alla 7 miljoner dollar. Den är mycket effektiv & lämnade mig mycket deprimerad... Min egen reaktion var att vi måste göra allt vi kan för att ha ett avskräckningsvapen och för att se till att det aldrig blir ett kärnvapenkrig." En kort tid efteråt sa han i ett tal att han hade en dröm: att kärnvapen skulle bannlysas från jorden. Några år senare (1987) undertecknade han och Sovjetunionens ledare Michael Gorbatsjov avtalet om medeldistansmissiler (the Intermediate-Range Nuclear Forces (INF) Treaty). *The Day After* visades samma år i sovjetisk tv.

INF-avtalet var det första avtalet som ledde till utrotandet av en hel kategori av kärnvapen: missiler med en räckvidd på 500 – 5500 km. Men när jag skriver denna krönika (1 februari 2019) har president Trump just gått ut och sagt att hans regering nu förbereder uppsägning av INF-avtalet eftersom han anser att Ryssland brutit mot avtalet. Trump-administrationen vill dessutom troligen inte förlänga START-avtalet när det går ut i februari 2021. START-avtalet begränsar antalet kärnstridsspetsar på missiler och bombflyg. Om både INF- och START-

avtalen upphör så finns det inga avtal som begränsar kärnvapenrustningarna i Ryssland och USA för första gången på nära 50 år.

I höstas hade *Meeting Gorbachev* premiär, en film av Werner Herzog med intervjuer av Sovjetunionens sista ledare. Vid visningen i Moskva sa Gorbatsjov att supermakterna måste sluta vara fiender och istället fortsätta den nedrustning som han och Ronald Reagan påbörjade 1987. De två var då

överens om att "a nuclear war can't be won and must never be fought".

Nu befinner vi oss ånyo i ett kritiskt läge. Jämfört med 1980-talet finns dessutom en större risk att hackare kan komma in och förvirra kommando och kontroll av kärnvapnen. Men trots Nobelpriset till ICAN 2017 är politiker, journa-

list och allmänhet nu likgiltiga inför kärnvapenhotet. Hans Rosling och Steven Pinker kritiserar för att glömma klimatkrisen men alla – även kritiker – glömmet kärnvapnen. Varför? Jag förstår inte, men i Sverige har det blivit en del fredsaktivitet på debattsidorna efter Lars-Erik Lundins utredning om hur Sverige ska hantera FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen. Jag tänker försöka delta i den debatten. Jag hoppas att jag får sällskap med många som vill utrota kärnvapnen. Vi behöver vara lika aktiva som fredsörelsen var på 1980-talet.

LITTERATUR:

Anonym (AP). Gorbachev calls for preventing new arms race. WBTV <http://www.wbvtv.com>
Axelsson I, Lind J. Kriminalisera kärnvapnen. I: Hållbarhetens många ansikten (sida 101-107), Mittuniversitetet 2017.
Stover D. Facing nuclear reality 35 years after *The Day After*. Bulletin of the Atomic Scientists, November 2018. <https://thebulletin.org/facing-nuclear-reality-35-years-after-the-day-after/>

ORGANISATIONER MOT KÄRNVAPEN

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN - SLMK

Vi är den svenska sektionen av International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) som är en bred internationell organisation med 150 000 medlemmar, som har en kärnvapenfri värld som gemensamt mål. I Sverige är vi idag nästan 2 500 läkare och medicinstudenter som är medlemmar. Dessutom har vi associerade medlemmar från yrkesgrupper som liksom läkare vill värna liv och hälsa, nämligen tandläkare, forskare, ingenjörer, sjuksköterskor, sjukgymnaster och biomedicinska analytiker.

Både Svenska Läkare mot Kärnvapen och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om vapnens medicinska effekter.

Som medlem får du tidningen Läkare mot Kärnvapen 4 gånger/år. Det är den enda svenska tidskriften om kärnvapen.

Vårt arbete finansieras till ca 80 % av medlemsavgifter. Utan detta stöd skulle vi inte kunna agera så självständigt och vetenskapligt trovärdigt som vi gör idag. En stark röst för de humanitära och medicinska nedrustningsargumenten är nödvändig i dagens kärnvapendebatt. Vi är den rösten, tack vare en engagerad läkarkår. Medlemsavgiften är 290 kr/år för läkare och 200 kr/år för associerade medlemmar. Alla studenter betalar 100 kr/år. Bankgiro 901-0901.

Du hittar oss på webben: www.slmk.org eller facebook.com/SLMK.1981

Som associerad medlem deltar du i verksamheten och har samma förmåner som ordinarie medlemmar, med den enda skillnaden att du inte kan inneha en styrelsepost.

INTERNATIONELL KAMPANJ FÖR ETT KÄRNVAPENFÖRBUD

I Sverige medverkar elva stora freds- och miljöorganisationer i ICAN som drivs av initiativtagaren Svenska Läkare mot Kärnvapen.

www.icanw.org | facebook.com/icanw.org | [Twitter @nuclearban](https://twitter.com/nuclearban)

DANSKE LÆGER MOD KERNEVÅBEN - DLMK

Bestyrelsen består af: Klaus Arnung (formand), Niels Dahm (kasserer), Alexandra Schou (International Councillor), Adeel Riaz Ahmed (web-master), Povl Revsbech (sekretær) og Sarah Byberg. Bent Pedersen er revisor.

DLMK, e-mailadresser och telefonnummer:

Alexandra Schou, København, alixschou@hotmail.com
Niels Dahm, Faaborg, 62618361, dahm@avernak.dk
Povl Revsbech, Brabrand, 86264717, povl.revsbech@gmail.com
Adeel Riaz Ahmed, Albertslund, 23370484, adeel165@yahoo.com
Klaus Arnung, Vedbæk, 45661181, k.arnung@dadlnet.dk
Sarah Byberg, København, 50247452, sabyberg@gmail.com

KANSLI

Tillförordnad generalsekreterare

Clara Levin
076-017 38 69
clara.levin@slmk.org

Ekonomi- och medlemsansvarig

Jane Földes
08-400 204 83
jane.foldes@slmk.org
medlem@slmk.org

Policyrådgivare

Sofia Tuvestad
sofia.tuvestad@slmk.org

Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norr tullsgatan 45
113 45 Stockholm

Kassör

Klas Lundius
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Håkantorpsmölla
281 91 Perstorp
klas.lundius@slmk.org

Bli medlem!

Bli en del av den globala läkar-rörelsen för en kärnvapenfri värld! Genom att bli medlem visar du ditt stöd för arbetet och stärker den humanitära rösten i kärnvapendebatten. Sätt in medlemsavgiften på BankGiro 901-0901 eller Swisha till 1239010901 och mejla till medlem@slmk.org.

Läkare: 290 kr / år
Läkarstuderande: 100 kr / år
Associerad medlem 200 kr / år
Associerad student 100 kr / år

Har du frågor om ditt medlemskap eller vill göra en adressändring? Skicka ett mejl till medlem@slmk.org.

Du hittar oss på webben:
www.slmk.org
facebook.com/SLMK.1981
Instagram: [@lakaremotkarnvapen](https://www.instagram.com/lakaremotkarnvapen)
Twitter: [@IPPNWSweden](https://twitter.com/IPPNWSweden)

Skänk en gåva

Du vet väl om att det finns många olika sätt att skänka en gåva till föreningens arbete? Svenska Läkare mot Kärnvapen finansieras till ca 70 % av internt insamlade medel såsom medlemsavgifter och gåvor. Detta ger föreningen frihet att agera på snabbt uppkomna händelser och visar även på ett stort stöd för vårt arbete hos medlemmar, associerade medlemmar och stödpersoner.

90-KONTON

Våra 90-konton kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll och vi arbetar tillsammans med Frivilligorganisationernas Insamlingsråd (FRII) för en etisk insamlingsverksamhet vilket ger dig som en givare en trygghet om att de pengar du skänker används ändamålsenligt och etiskt.

BG 901-0901 samt PG 90 10 90-1

AUTOGIRO

Du vet väl om att du kan skänka en gåva och/eller betala din medlemsavgift via autogiro? Det sparar dig och oss arbete och underlättar föreningens ekonomiska planering. Kontakta din bank eller besök slmk.org för mer information eller anmälan.

MINNESGÅVA OCH ARV

Vid en närståendes bortgång kan man ge en minnesgåva till Svenska Läkare mot Kärnvapen. Sätt in valfritt belopp på något av våra 90-konton och kontakta oss på kansliet (info@slmk.org eller 08-400 20 83) så skickar vi ett minneskort till de anhöriga.

Visste du att du kan testamentera hela eller delar av kvarlåtenskapen till Svenska Läkare mot Kärnvapen? Uppge vårt organisationsnummer 812000-2202 när du upprättar ditt testamente.

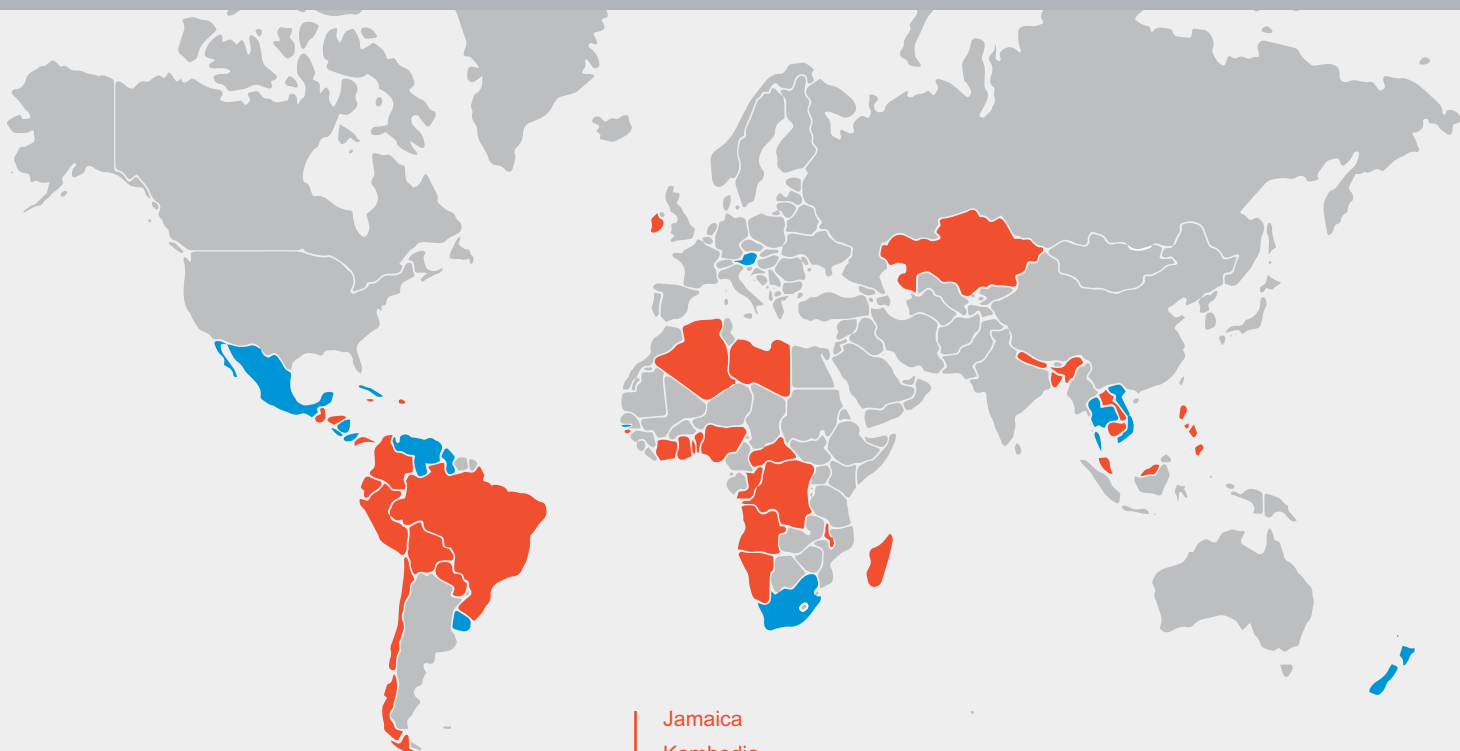
LÄS MER OM VAD DET INNEBÄR ATT SKÄNKA EN GÅVA TILL OSS, HITTA DOKUMENT OM GRANSKNING OCH RAPPORTERING MED MERA PÅ VÅR HEMSIDA slmk.org

SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN

Avsändare:
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norr tullsgatan 45
113 45 Stockholm
Sweden

TPNW 20 mars 2019

Signerat:

- Algeriet
- Angola
- Antigua och Barbuda
- Bangladesh
- Benin
- Bolivia
- Brasilien
- Brunei
- Centralafrikanska republiken
- Chile
- Colombia
- DR Kongo
- Dominikanska republiken
- Ecuador
- Elfenbenskusten
- Filippinerna
- Ghana
- Guatemala
- Guinea-Bissau
- Honduras
- Irland

- Jamaica
- Kambodja
- Kap Verde
- Kazakstan
- Kiribati
- Komorererna
- Laos
- Libyen
- Lichtenstein
- Madagaskar
- Malawi
- Malaysia
- Myanmar
- Namibia
- Nepal
- Nigeria
- Panama
- Paraguay
- Peru
- Republiken Kongo
- Saint Vincent och Grenadinerna
- São Tomé och Príncipe
- Seychellerna
- Togo
- Tuvalu
- Östtimor

Ratificerat:

- Cooköarna
- Costa Rica
- El Salvador
- Gambia
- Guyana
- Kuba
- Mexiko
- Nicaragua
- Nya Zeeland
- Palau
- Palestina
- St Lucia
- Samoa
- San Marino
- Sydafrika
- Thailand
- Uruguay
- Vanuatu
- Vatikanstaten
- Venezuela
- Vietnam
- Österrike